

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA MIENIA W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Rodzaj informacji	Jednostka redakcyjna
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 6 ust. 5 § 11–12 § 18 § 20 ust. 4–6 § 23 § 32–33 Klauzula nr A2 ust. 4, 5 i 7
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności Towarzystwa uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 6 ust. 4, § 7, § 9 § 10 ust. 2 § 16 § 21 § 30 ust. 1 pkt 3–6 Klauzula nr A1 ust. 3 Klauzula nr A2 ust. 6 Klauzula nr A3 ust. 4–5 Klauzula nr A4 ust. 3 Klauzula nr A6 ust. 4, 7 Klauzula nr A8 ust. 4 Klauzula nr A9 ust. 4 Klauzula nr A10 ust. 4–5 Klauzula nr B1 ust. 3–4

Spis treści

I. Postanowienia ogólne	3
§ 1. Postanowienia ogólne	3
§ 2. Definicje	3
§ 3. Umowa ubezpieczenia	7
§ 4. Zawarcie umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek	7
II. Ubezpieczenie mienia	7
§ 5. Przedmiot ubezpieczenia	7
§ 6. Zakres ochrony ubezpieczeniowej	7
§ 7. Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej dla mienia od wszystkich ryzyk	7
§ 8. Suma ubezpieczenia	9
§ 9. Limity odpowiedzialności	10
§ 10. Obowiązki i zalecenia dotyczące utrzymania mienia	10
§ 11. Ustalenie zakresu szkody i wysokości odszkodowania	10
§ 13. Klauzule dodatkowe	11
Klauzula nr A1 – Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego	11
Klauzula nr A2 – Ubezpieczenie mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu	11
Klauzula nr A3 – Ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia	12
Klauzula nr A4 – Ubezpieczenie oszklenia baterii, kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych	12
Klauzula nr A5 – Ubezpieczenie mienia od przepięć	12
Klauzula nr A6 – Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia	12
Klauzula nr A7 – Ubezpieczenie inwentarza żywego od porażenia prądem	13
Klauzula nr A8 – Ubezpieczenie mienia od szkód wyrządzonych przez zwierzęta dzikie	13
Klauzula nr A9 – Ubezpieczenie słomy i siana złożonego w stogi na terenie gospodarstwa rolnego od ognia	13
Klauzula nr A10 – Ubezpieczenie nagrobków	13
III. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym	13
§ 14. Przedmiot i zakres ubezpieczenia	13
§ 15. Zakres terytorialny	14
§ 16. Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym	14
§ 17. Suma gwarancyjna	14
§ 18. Wypłata odszkodowania	14
§ 19. Klauzula nr B1 – Ubezpieczenie OC z tytułu prowadzenia usług agroturystycznych	15
IV. Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków	15
§ 20. Przedmiot i zakres ubezpieczenia	15
§ 21. Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków	15
§ 22. Suma ubezpieczenia	16
§ 23. Ustalenie i wypłata świadczeń	16
V. Postanowienia wspólne	16
§ 24. Zawarcie umowy ubezpieczenia	16
§ 25. Obowiązki Ubezpieczającego przed i po zawarciu umowy ubezpieczenia	16
§ 26. Okres odpowiedzialności	17
§ 27. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia	17
§ 28. Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia	17
§ 29. Składka ubezpieczeniowa	17
§ 30. Obowiązki Ubezpieczonego w przypadku powstania szkody	17
§ 31. Obowiązki Towarzystwa w zakresie informowania o szkodzie	18
§ 32. Wypłata odszkodowania lub świadczenia	18
§ 33. Reklamacje i spory	18
§ 34. Roszczenia regresowe	19
§ 35. Zawiadomienia	19
§ 36. Wejście w życie	19
Załącznik nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Mienia w Gospodarstwach Rolnych Tabela uszczerbków na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku	20

CZĘŚĆ I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia Mienia w Gospodarstwach Rolnych, zwane dalej **OWU**, mają zastosowanie do umów dobrowolnego ubezpieczenia mienia (oraz wyszczególnionych w OWU ryzyk dodatkowych) zawieranych przez Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej **Towarzystwem**, z osobami fizycznymi, zwanymi dalej **Ubezpieczającymi**.
2. Przedmiotem umowy ubezpieczenia na podstawie niniejszych OWU mogą być:
  - mienie,
  - odpowiedzialność cywilna w życiu prywatnym,
  - następstwa nieszczęśliwych wypadków.
3. Umowę ubezpieczenia mienia lub odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym można rozszerzyć o klauzule dodatkowe zawarte w niniejszych OWU.
4. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU, o ile nie pozostają one w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa. Wprowadzenie do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.
5. OWU mają zastosowanie również do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość oraz w trybie ofertowym.
6. Zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia są składane przez strony tej umowy, mogą być dokonywane na piśmie albo drogą elektroniczną, jeżeli Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony z umowy ubezpieczenia wyraził na to zgodę.
7. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 1964 nr 16, poz. 93 z późn. zm.), ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2015 poz. 1844, z późn. zm.) oraz inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Definicje

§ 2

Przez użyte w OWU określenia rozumie się:

- 1) **aktywność zarobkowa** – aktywność mająca cel zarobkowy, niezależnie od jej formy, wykonywana w ramach umowy o pracę, umowy o dzieło, umowy zlecenia, doradztwa, stosunku członkostwa w zarządzie, radzie nadzorczej lub komisji rewizyjnej, uczestnictwa w spółce osobowej, działalności gospodarczej, w tym prowadzonej wraz z innymi osobami, działalności wytwórczej w rolnictwie; za aktywność zarobkową nie jest uważana sprzedaż rzeczy stanowiących osobisty majątek oraz praca twórcza Ubezpieczonego, chyba że stanowi ona zwykły sposób zarobkowania;
- 2) **antyki** – przedmioty dawne o wartości zabytkowej, których wiek przekracza 100 lat i których wartość jest określana na podstawie aktualnej wyceny rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki lub osób będących biegłymi sądowymi;
- 3) **awaria** – stan niesprawności przedmiotu uniemożliwiający jego funkcjonowanie, występujący nagle i powodujący jego niewłaściwe działanie lub całkowite unieruchomienie spowodowane przez:
  - a) oddziaływanie sił odśrodkowych, nadmierne ciśnienie lub temperaturę wewnątrz maszyny, implozję, niedobór wody w kotłach, poluzowanie się części, niezadziałanie lub wadliwe działanie urządzeń sygnalizacyjnych, pomiarowych lub kontrolno-pomiarowych,
  - b) błąd projektowy, wadę produkcyjną (wykonania, montażu), wadę materiału, niewłaściwą obsługę,
  - c) zwarcie, przetężenie, spadek napięcia, zanik jednej lub kilku faz,
  - d) dostanie się ciała obcego;
- 4) **biżuteria** – drobne przedmioty złotnicze i jubilerskie służące do ozdoby ciała i stroju;
- 5) **budowla** – obiekt budowlany znajdujący się w miejscu ubezpieczenia, trwale związany z gruntem, niebędący budynkiem wraz z instalacjami i urządzeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi, stanowiący całość techniczną i użytkową, tj.: ogrodzenia, bramy oraz furtki (wraz z napędem i siłownikami), ogrody zimowe i oranżerie o powierzchni nie większej niż 100 m², silosy, szklarnie ogrodowe oraz budowle dla potrzeb rolnictwa i przechowywania produktów rolnych, w szczególności płyty do składowania obornika, zamknięte zbiorniki na płynne odchody zwierzęce, wagi najazdowe; do obiektów budowlanych nie są zaliczane zainstalowane na gruncie instalacje fotowoltaiczne i baterie oraz kolektory słoneczne;
- 6) **budynek gospodarczy** – budynek wykorzystywany do celów innych niż mieszkaniowe, położony na terenie gospodarstwa rolnego stanowiącego miejsce ubezpieczenia; służący do chowu zwierząt gospodarskich lub przechowywania: ruchomości rolniczych, materiałów, zapasów, produktów rolnych i maszyn rolniczych, lub służący do parkowania pojazdów;
- 7) **choroba**:
  - a) w odniesieniu do ludzi – stan organizmu polegający na nieprawidłowej reakcji układów lub narządów na bodźce środowiska zewnętrznego lub wewnętrznego powodujący wskazanie do leczenia,
  - b) w odniesieniu do inwentarza żywego – stan zagrażający zdrowiu lub życiu zwierzęcia i wymagający pomocy weterynaryjnej; za chorobę uważa się także powikłania związane z ciążą, porodem lub zabiegiem przeprowadzonym przez uprawnionego pracownika służby weterynaryjnej;
- 8) **deszcz nawalny** – opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4, w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania lub bezpośrednim sąsiedztwie świadczący wyraźnie o działaniu deszczu nawalnego;
- 9) **dokument ubezpieczenia** – potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia wydane w formie polisy lub innego dokumentu;
- 10) **dom jednorodzinny** – budynek mieszkalny wolnostojący lub samodzielna część budynku szeregowego albo bliźniaczego, łącznie z wbudowanym garażem, służące zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, położone na terenie gospodarstwa rolnego stanowiącego miejsce ubezpieczenia;
- 11) **dym** – lotny produkt spalania ciał stałych, ciekłych oraz gazowych, który wydobyl się z paleniska, instalacji i urządzeń elektrycznych lub grzewczych znajdujących się w miejscu ubezpieczenia bądź na skutek ognia, niezależnie od miejsca jego powstania;
- 12) **działalność magazynowa** – działalność gospodarcza polegająca na czasowym przechowywaniu przedmiotów ruchomych oraz ich składowaniu;
- 13) **działalność produkcyjna** – działalność gospodarcza polegająca na wytwarzaniu rzeczy ruchomych; nie stanowi działalności produkcyjnej działalność wytwórcza w rolnictwie;
- 14) **dzieła sztuki** – przedmioty o wartości artystycznej, historycznej lub muzealnej, dzieła plastyczne (obrazy, kolaże, ikony, malowidła, grafiki, rysunki, rzeźby, posągi, meble) oraz dzieła rzemiosła artystycznego i sztuki ludowej, których wartość jest określana na podstawie aktualnej wyceny rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki lub osób będących biegłymi sądowymi;
- 15) **fotowoltaika** – instalacja fotowoltaiczna składająca się z paneli fotowoltaicznych lub zespół paneli fotowoltaicznych wraz z wyposażeniem oraz infrastrukturą, służące do przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną oraz dostarczania tej energii do instalacji wewnętrznej budynku lub do zewnętrznej sieci elektroenergetycznej;
- 16) **franszyza integralna** – kwota, do wysokości której Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności;
- 17) **franszyza redukcyjna** – wartość ustalona w umowie ubezpieczenia procentowo, o którą Towarzystwo bez względu na wartość szkody pomniejsza wypłacone odszkodowanie;

- 18) **garaż wolnostojący** – budynek wolnostojący lub w zabudowie bliźniaczej stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, przeznaczony do parkowania pojazdów mechanicznych, położony na terenie gospodarstwa rolnego stanowiącego miejsce ubezpieczenia;
- 19) **gospodarstwo rolne** – obszar użytków rolnych, leśnych, gruntów pod stawami oraz gruntów pod zabudowaniami, przekraczający łącznie powierzchnię 1 ha, jeżeli podlega on w całości lub części opodatkowaniu podatkiem rolnym, a także obszar takich użytków i gruntów, niezależnie od jego powierzchni, jeżeli jest na nim prowadzona produkcja rolna, stanowiąca działalność specjalną w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 20) **grad** – opad atmosferyczny w postaci bryłek lodu;
- 21) **grafitti** – pomalowanie, bez zgody Ubezpieczonego, całości lub części powierzchni ubezpieczonego mienia różnego rodzaju napisami lub rysunkami;
- 22) **inwentarz żywy** – zwierzęta hodowlane z gatunku koniowatych (o ile są przeznaczone do pracy w gospodarstwie rolnym) lub bydło, drób, trzoda chlewna, owce, kozy, jeleniowate; za inwentarz żywy w rozumieniu OWU nie uważa się zwierząt domowych, zwierząt egzotycznych oraz zwierząt futerkowych;
- 23) **klódkka wielozastawkowa** – klódkka, której klucz posiada minimum dwa żłobienia prostopadłe do trzonu;
- 24) **kolektor słoneczny** – urządzenie do konwersji energii promieniowania słonecznego na ciepło;
- 25) **kradzież stałych zewnętrznych elementów wykończeniowych budynku** – zabór wskazanego mienia w celu przywłaszczenia, po uprzednim usunięciu go siłą lub przy pomocy narzędzi;
- 26) **kradzież z włamaniem** – dokonanie lub usiłowanie dokonania zaboru ubezpieczonego mienia z domu jednorodzinnego, garażu wolnostojącego lub budynku gospodarczego znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, zabezpieczonych co najmniej zgodnie z postanowieniami dotyczącymi minimalnych wymaganych zabezpieczeń określonych w niniejszych OWU:
  - a) po uprzednim usunięciu siłą lub przy pomocy narzędzi pozostawiających ślady włamania na istniejących zabezpieczeniach lub po utworzeniu istniejących zabezpieczeń przy użyciu podrobionego lub dopasowanego klucza, lub klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku,
  - b) w których sprawca ukrył się przed jego zamknięciem, pod warunkiem że opuszczenie budynku wymagało od niego usunięcia istniejących zabezpieczeń siłą lub przy użyciu narzędzi;
- 27) **limit odpowiedzialności** – kwota zawierająca się w sumie ubezpieczenia lub sumie gwarancyjnej, ograniczająca odpowiedzialność Towarzystwa dla danego rodzaju mienia lub zdarzeń ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, na które udzielono ochrony ubezpieczeniowej;
- 28) **materiały** – należące do Ubezpieczonego ruchomości wykorzystywane w działalności gospodarstwa rolnego lub dla realizacji celów mieszkaniowych, takie jak: opał, nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, pasze i odżywki, części zamienne do maszyn rolniczych, materiały opałowe i budowlane lub inne o podobnym przeznaczeniu, przechowywane w budynkach w miejscu ubezpieczenia;
- 29) **miejsce ubezpieczenia** – siedlisko stanowiące część gospodarstwa rolnego znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będące w posiadaniu lub współposiadaniu Ubezpieczonego, a w przypadku szkód dotyczących inwentarza żywego także na terenie całego gospodarstwa rolnego;
- 30) **modele latające** – zdalnie sterowane lub latające na uwięzi bezałogowe modele statków powietrznych (w tym drony), których waga nie przekracza 10 kg, używane do celów rekreacyjnych i hobbyistycznych;
- 31) **nagrobek cmentarny** – obiekt budowlany usytuowany na cmentarzu komunalnym lub wyznaniowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składający się z płyty poziomej umieszczonej na cokole, płyty pionowej, tablicy napisowej, liter, rzeźby nagrobnej lub innych elementów ozdobnych albo będący grobowcem z dostępnym wnętrzem;
- 32) **napór śniegu** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczone mienie oraz przewrócenie się jakiegokolwiek obiektu sąsiedniego wskutek działania ciężaru śniegu lub lodu, powodujące uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia;
- 33) **nieszczęśliwy wypadek** – zdarzenie wywołane nagle działającą przyczyną zewnętrzną, niezależnie od woli Ubezpieczonego, będące bezpośrednim i wyłącznym powodem śmierci lub trwałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego;
- 34) **obiekty małej architektury** – niewielkie obiekty, tj.: studnie, chodniki, podjazdy, śmietniki, posągi, kapliczki, baseny, fontanny, korty, wyposażenie dziecięcych placów zabaw (piaskownica, huśtawka, drabinki do wspinaczki – związane z gruntem), murki i lampy ogrodowe;
- 35) **ogień** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozproszył się samoistnie;
- 36) **osoby bliskie** – współmałżonka(-ek) lub partner(ka) Ubezpieczonego, czyli osoba pozostająca w faktycznym pożyciu z Ubezpieczonym (lub dzieci tej osoby), jego zstępni, rodzeństwo, rodzice, teściowie, macocha, ojczym, dziadkowie, zięciowie, synowie, pasierbowie, przysposobieni i przysposabiający Ubezpieczonego – o ile prowadzą z nim wspólnie gospodarstwo domowe;
- 37) **osoby trzecie** – osoby niebędące Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym oraz niebędące osobami bliskimi;
- 38) **osuwanie się ziemi** – naturalne ruchy ziemi na stokach niespowodowane działalnością ludzką;
- 39) **pojazdy** – pojazdy podlegające rejestracji w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.) oraz wszelkie inne pojazdy wprawiane w ruch silnikiem z własnego źródła oraz bez własnego napędu bądź własnego źródła energii, jak również maszyny wykorzystywane w pracy rolniczej, tj. kombajny rolnicze, ciągniki rolnicze, siewki, siewniki, siewczarki, pługi, kultywatory, brony, agregaty, sadzarki, siewniki, glebogryzarki, kopaczki, żniwiarki, przyczepy zbierające, rozsiewacze, rozrzutniki, kosiarki, pielniki, opryskiwacze, prasy, ruchome suszarnie do zboża lub kukurydzy, młockarnie, sortowniki, środki transportowe bez własnego napędu (przyczepy, naczepy itp.);
- 40) **pomoc domowa** – osoba wykonująca na rzecz Ubezpieczonego prace pomocnicze w gospodarstwie domowym Ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej zawartej z Ubezpieczonym;
- 41) **porażenie prądem elektrycznym** – działanie prądu elektrycznego powodujące śmierć lub konieczność uboju porażonego zwierzęcia;
- 42) **poszkodowany** – każda osoba pozostająca poza stosunkiem ubezpieczeniowym, względem której odpowiedzialność za szkodę ponosi Ubezpieczony lub jego osoby bliskie;
- 43) **powódź** – zalanie terenu w następstwie podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących i stojących;
- 44) **przepięcie** – powstałe z jakiegokolwiek przyczyny zmiany napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej powodujące uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia;
- 45) **rabunek** – zabór mienia dokonany z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia wobec Ubezpieczonego lub osób bliskich Ubezpieczonego albo z doprowadzeniem tych osób do stanu nieprzytomności bądź bezbronności przez sprawcę, który z zastosowaniem siły fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia doprowadził osobę posiadającą klucze do otwarcia pomieszczeń w miejscu ubezpieczenia poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie mienia z użyciem podstępów wobec osób małoletnich, niedoświadczonych, będących w podeszłym wieku lub nie w pełni sprawnych;
- 46) **ruchomości domowe** – stanowiące własność Ubezpieczonego (z zastrzeżeniem lit. e poniżej) mienie ruchome (z zastrzeżeniem ruchomości domowych wyłączonych w niniejszych OWU z odpowiedzialności Towarzystwa), w szczególności:
  - a) meble, antyki, dzieła sztuki, dywany, wykładziny podłogowe, sprzęt zmechanizowany, urządzenia domowe, zapasy gospodarstwa domowego, odzież, biżuteria i inne przedmioty wspólnego lub osobistego użytku,
  - b) sprzęt audiowizualny, fotograficzny, optyczny, elektroniczny i komputerowy, telefoniczny, nośniki danych, instrumenty muzyczne,
  - c) gotówka i inne środki płatnicze krajowe i zagraniczne, papiery wartościowe,
  - d) sprzęt turystyczny, sportowy oraz rehabilitacyjny,
  - e) rzeczy ruchome czasowo znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego, jeżeli zostały mu oddane do czasowego używania

- przez organizację społeczną, sportową, klub sportowy, operatora sieci telefonicznej, internetowej, telewizyjnej lub wypożyczalnie, co zostało stwierdzone pisemnie;
- 47) **ruchomości domowe w budynkach gospodarczych** – wyłącznie: meble (z wyłączeniem mebli w zabudowie, szaf wnękowych, stałej zabudowy kuchni), sprzęt AGD (z wyłączeniem sprzętu do zabudowy), artykuły gospodarstwa domowego, odzież i inne przedmioty wspólne i osobistego użytku (z wyłączeniem biżuterii, wyrobów ze złota, srebra i innych metali i kamieni szlachetnych, gotówki, innych środków płatniczych, a także papierów wartościowych, futer i odzieży skórzanej), rowery, wózki inwalidzkie niepodlegające rejestracji, narzędzia, elektronarzędzia, sprzęt oświetleniowy, sprzęt turystyczny, ogrodniczy, sportowy, rehabilitacyjny oraz części do nich, a także części do samochodów, motocykli, motorowerów oraz materiały opałowe;
- 48) **ruchomości rolne** – przedmioty ruchome wykorzystywane przy pracach w gospodarstwie rolnym oraz niebędące stałymi elementami wyposażenia budynku lub ruchomościami domowymi rodzaje mechanizmów lub zespoły elementów oraz przyrządy wykorzystywane przez Ubezpieczonego w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, w szczególności: dojarki przenośne, niezwiązane trwale z budynkiem zagrody dla zwierząt, agregaty prądotwórcze, sortowniki, paszociągi, schładzalniki, zbiorniki mleka, nagrzewnice, a także materiały budowlane i wykończeniowe zakupione w celu wykonania remontu budynku; z wyłączeniem pojazdów mechanicznych, przyczep, naczep, ciągników rolniczych oraz maszyn, urządzeń i narzędzi ciągniętych przez pojazd, które podczas transportu poruszają się na własnych kołach;
- 49) **sadza** – czarny proszek złożony z kryształków grafitu powstały wskutek niepełnego spalania lub termicznego rozkładu związków węgla (w tym gazu ziemnego lub węglowodorów), który gwałtownie wydobyl się z palenisk, instalacji oraz urządzeń elektrycznych lub grzewczych znajdujących się w miejscu ubezpieczenia bądź powstał na skutek ognia, niezależnie od miejsca jego powstania;
- 50) **siedlisko** – część gospodarstwa rolnego, na terenie którego znajdują się budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 z późn. zm.);
- 51) **silny wiatr** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 13 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez silny wiatr, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie silnego wiatru; za spowodowane silnym wiatrem uważa się również szkody powstałe wskutek uderzenia przedmiotu przeniesionego przez silny wiatr w ubezpieczone mienie;
- 52) **sprzęt elektroniczny** – zainstalowane lub przenośne urządzenie działające w oparciu o technologię mikroprocesorową wraz z niezbędnymi do jego funkcjonowania obudową oraz okablowaniem, dla którego pozytywnie zakończone zostały testy próbne, chyba że nie były wymagane przez producenta;
- 53) **sport wyczynowy** – aktywność podejmowana dla uzyskania w drodze rywalizacji maksymalnych wyników sportowych przez osoby będące członkami klubów, związków i organizacji sportowych;
- 54) **sporty lub aktywności fizyczne wysokiego ryzyka** – alpinizm, baloniarstwo, bobsleje, heli-skiing, heli-snowboarding, jazda konna, jazda na nartach wodnych, jet ski, kitesurfing, lotniarstwo, motolotniarstwo, narciarstwo oraz snowboard (poza wyznaczonymi trasami zjazdowymi), nurkowanie przy użyciu sprzętu specjalistycznego lub na głębokość większą niż 5 m, paralotniarstwo, parkour, pilotowanie samolotów silnikowych, rafting lub inne sporty uprawiane na rzekach górskich, skoki na elastycznej linie, skoki narciarskie, spadochroniarstwo, speleologia, sporty motorowe i motorowodne, sporty walki oparte na uderzeniach lub chwytach bądź na walce z bronią, szybownictwo, żeglarsstwo morskie lub transoceaniczne, flyboard, jazda na quadach – niezależnie od faktu, czy uzyskiwany jest dochód z uprawianej dyscypliny sportu;
- 55) **sprzęt biurowy** – sprzęt elektroniczny oraz meble służące do działalności biurowej związanej z działalnością gospodarczą prowadzoną przez Ubezpieczonego w miejscu ubezpieczenia;
- 56) **stałe elementy wyposażenia budynków gospodarczych** – elementy wyposażenia zamontowane lub wbudowane na stałe w/przy budynku innym niż mieszkalny, w szczególności: klatki, kojce, wygradzenia, ruszty, systemy pojenia, paszociągi, linie i systemy dojenia, schładzalniki i zbiorniki mleka, nagrzewnice, regały magazynowe, suwnice;
- 57) **stałe elementy wyposażenia domu jednorodzinnego** – elementy wyposażenia zamontowane lub wbudowane na stałe wewnątrz lub na zewnątrz, które przy demontażu wymagają użycia narzędzi, w szczególności:
- a) meble i szafy wbudowane, meblościanki, antresole, lustra wmontowane w ściany,
  - b) drzwi i okna łącznie ze szkleniem i zamknięciami,
  - c) zabezpieczenia przeciwwłamaniowe okien i drzwi,
  - d) piec i kominki, obudowy instalacji i grzejników,
  - e) powłoki malarskie, tynki wewnętrzne, wykładziny sufitów, ścian, podłóg i schodów trwale związane z podłożem, podłogi, podwieszane sufity wraz z zamontowanymi w nich elementami,
  - f) zamontowany sprzęt sterowany za pomocą urządzeń mechanicznych,
  - g) wyposażenie łazienek i WC, takie jak umywalki, kabiny prysznicowe, wanny, brodziki itp.,
  - h) urządzenia i elementy stanowiące integralną część instalacji infrastruktury technicznej; do stałych elementów nie są zaliczane kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne,
  - i) przegrody i ściany działowe;
- 58) **stałe zewnętrzne elementy wykończeniowe budynku** – zainstalowane na stałe w sposób uniemożliwiający ich odłączenie bez ich uszkodzenia lub bez uszkodzenia substancji budynku, lub bez użycia narzędzi:
- a) rynny i rury spustowe, parapety zewnętrzne, zabudowy balkonów, loggii lub tarasów, balustrady, markizy, kraty, rolety i okiennice,
  - b) zewnętrzne elementy oświetleniowe, anteny wszelkiego rodzaju (w tym satelitarne, telewizyjne i radiowe), natynkowe elementy instalacji: odgromowej, alarmowej, domofonowej, wideodomofonowej, klimatyzacji;
- 59) **stan nietrzeźwości** – stan, w którym zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość;
- 60) **stan po spożyciu alkoholu** – stan, w którym zawartość alkoholu we krwi wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi wynoszącego od 0,2 do 0,5 promila alkoholu albo obecność w 1 dm³ wydychanego powietrza od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu;
- 61) **suma gwarancyjna** – w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym kwota określona w umowie ubezpieczenia stanowiąca górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa;
- 62) **suma ubezpieczenia** – kwota ustalona w umowie ubezpieczenia dla danego rodzaju mienia lub grupy rodzajów mienia, stanowiąca górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa; w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków sumą ubezpieczenia jest kwota stanowiąca podstawę ustalenia świadczeń z tytułu nieszczęśliwych wypadków; jeżeli OWU lub umowa ubezpieczenia przewidują limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowi ustalony limit;
- 63) **szkoda na osobie** – uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć;
- 64) **szkoda w mieniu** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia;
- 65) **tereny zalewowe** – obszar:
- a) bezpośredniego zagrożenia powodzią umiejscowiony pomiędzy wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu, a także w strefie wybrzeża morskiego lub strefie przepływów wezbrań powodziowych, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, lub
  - b) na którym w okresie ostatnich 10 lat, licząc od daty sporządzenia wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, wystąpiła powódź;
- 66) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – trwałe, nierokujące poprawy uszkodzenie danego organu, narządu lub układu, polegające na fizycznej utracie tego organu, narządu lub układu bądź upośledzeniu jego funkcji; definicja obejmuje jedynie przypadki określone w stanowiącej Załącznik nr 1 do

- niniejszych OWU tabeli uszczerbków na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku;
- 67) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne i niespodowodane działaniem człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu o magnitudzie równej co najmniej 6 stopniom w skali Richtera;
- 68) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna zawierająca z Towarzystwem umowę ubezpieczenia;
- 69) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna każdorazowo imiennie wskazana w dokumencie ubezpieczenia, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia, przy czym w odniesieniu do:
- a) ubezpieczenia mienia – Ubezpieczonym jest osoba, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne,
  - b) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) w życiu prywatnym – Ubezpieczonym jest osoba, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne, oraz osoby bliskie Ubezpieczonemu,
  - c) ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) – Ubezpieczonymi są osoby wskazane w umowie ubezpieczenia;
- 70) **uderzenie pioruna** – bezpośrednie wyładowanie elektrostyczne na ubezpieczonym mieniu lub wyładowanie na obiekt, w którym znajduje się ubezpieczone mienie;
- 71) **uderzenie pojazdu** – uderzenie w ubezpieczony przedmiot przez pojazd (jego część lub przewożony ładunek);
- 72) **udział własny** – określona część szkody, wyrażona kwotowo lub w procentach, jaką Ubezpieczony będzie zobowiązany pokryć w sytuacji jej wystąpienia;
- 73) **Uposażony** – osoba fizyczna upoważniona do otrzymania świadczenia w razie śmierci Ubezpieczonego; w przypadku niewyznaczenia Uposażonego świadczenie przysługuje członkom rodziny Ubezpieczonego według następującej kolejności:
- a) małżonkowi, a w razie jego braku:
  - b) dzieciom, a w razie ich braku:
  - c) rodzicom, a w razie ich braku:
  - d) innym spadkobiercom niż wymienieni w punktach a–c w kolejności i w częściach określonych na podstawie przepisów regulujących dziedziczenie ustawowe;
- 74) **wandalizm** – niezwiązane z kradzieżą, z kradzieżą z włamaniem lub rabunkiem, bezprawne, celowe uszkodzenie lub zniszczenie mienia przez osoby trzecie, z wyłączeniem szkód w szybach i elementach szklanych;
- 75) **wartość mienia:**
- a) **nowa (odtworzeniowa)** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia ubezpieczonego mienia do stanu nowego, lecz nieulepszono, tj.: wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu,
  - b) **rynkowa** – wartość odpowiadająca cenie zakupu mienia możliwej do uzyskania na rynku,
  - c) **rzeczywista** – wartość nowa (odtworzeniowa) pomniejszona o zużycie eksploatacyjne;
- 76) **wybuch** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z wyzwoleniem się gazów, pyłów, pary lub cieczy wywołana ich właściwością rozprzestrzeniania się (eksplozja); w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych podobnych zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną wybuchem jest to, aby ściany tych urządzeń uległy rozdzieleniu wskutek wejścia gazów, pyłów, pary lub cieczy, w wyniku którego nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za wybuch uważa się również implozję polegającą na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego przez ciśnienie zewnętrzne;
- 77) **wyczynowe uprawianie sportu** – uprawianie sportu w ramach uczestnictwa w klubach, związkach i organizacjach sportowych, z udziałem w zawodach oraz treningach przygotowujących do zawodów, zgrupowaniach i obozach szkoleniowych;
- 78) **wypadek zwierzęcia** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, niezależnie od woli Ubezpieczonego, wywołujące dolegliwości pochodzenia urazowego, w wyniku którego:
- a) nastąpiło padnięcie ubezpieczonego zwierzęcia,
  - b) ubezpieczone zwierzę zostało skierowane na ubój z konieczności,
  - c) konieczna była trwała zmiana użytkowania ubezpieczonego zwierzęcia;
- 79) **zalanie** – bezpośrednie działanie wody lub innych cieczy spowodowane:
- a) awarią instalacji – samoistnym pęknięciem przewodów i urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania, instalacji tryskaczowej lub gaśniczej,
  - b) cofnięciem się ścieków z publicznej sieci kanalizacyjnej,
  - c) nieumyślnym pozostawieniem otwartych kranów w urządzeniach wodno-kanalizacyjnych na skutek przerwy w dopływie wody,
  - d) zalaniem wodą z urządzeń typu pralki, wirówki, zmywarki lub innych urządzeń domowych znajdujących się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, na skutek ich awarii,
  - e) zalaniem wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych,
  - f) zalaniem wodą pochodzącą z uszkodzonego akwarium,
  - g) zalaniem wodą lub innym płynem przez osoby trzecie;
- 80) **zamarzanie** – spowodowane mrozem zdarzenie polegające na zamarznięciu wody lub innych cieczy znajdujących się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, mogące powodować uszkodzenia: instalacji wodno-kanalizacyjnych, instalacji grzewczych, instalacji tryskaczowej lub gaśniczej, umywalk, wanien, brodzików, spluczek, syfonów, wodomierzy, kotłów, bojlerów;
- 81) **zamek mechaniczno-elektroniczny** – zamek, którego uruchamianie następuje przy zastosowaniu systemu elektronicznego;
- 82) **zamek wielopunktowy** – zamek powodujący ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach;
- 83) **zamek wielozastawkowy** – zamek, którego klucz posiada co najmniej dwa żłobienia prostopadłe do trzonu;
- 84) **zamki atestowane, drzwi przeciwwłamaniowe, system zabezpieczenia przeciwwłamaniowego** – zamki, drzwi, system zabezpieczenia przeciwwłamaniowego posiadające atest potwierdzający podwyższoną odporność zamka, drzwi czy systemu na włamanie;
- 85) **zapadanie się ziemi** – gwałtowne obniżenie się terenu do naturalnych, pustych przestrzeni w gruncie z powodu zawałania się warstwy ziemi;
- 86) **zapasy** – należące do Ubezpieczonego płody roślinne (niebędące ziemiopłodami w rozumieniu niniejszych OWU) przeznaczone na siew lub do sadzenia, przechowywane w budynkach w miejscu ubezpieczenia;
- 87) **zdarzenie ubezpieczeniowe:**
- a) w ubezpieczeniu mienia – zaistniałe w okresie ochrony ubezpieczeniowej zdarzenie przyszłe i niepewne, niezależne od woli Ubezpieczonego, o charakterze nagłym, powodujące szkodę objętą zakresem ochrony ubezpieczeniowej,
  - b) w ubezpieczeniu OC w życiu prywatnym – działanie lub zaniechanie, które wystąpiło w okresie ochrony ubezpieczeniowej, powodujące szkodę na osobie lub w mieniu,
  - c) w ubezpieczeniu NNW – wystąpienie nieszczęśliwego wypadku w okresie ubezpieczenia;
- 88) **ziemiopłody** – należące do Ubezpieczonego płody roślinne (niebędące zapasami w rozumieniu niniejszych OWU) pochodzące z gospodarstwa rolnego, przechowywane w budynkach, piwnicach lub silosach w miejscu ubezpieczenia;
- 89) **zużycie eksploatacyjne** – miara trwałej utraty wartości ubezpieczonego mienia w okresie eksploatacji wynikająca z okresu i sposobu eksploatacji, trwałości użytych materiałów, jakości wykonania prac, sposobu jego użytkowania, w efekcie których to czynników użyteczność ubezpieczonego mienia do wypełnienia przeznaczonych mu oryginalnie funkcji regularnie się zmniejsza;
- 90) **zwierzęta domowe** – należące do Ubezpieczonego zwierzęta utrzymywane wyłącznie w celach rekreacyjnych lub sportowych, w tym psy, koty, ptaki, ryby akwariowe; do zwierząt domowych nie zalicza się koni;
- 91) **zwierzęta dzikie** – zwierzęta nieudomowione, wolnożyjące w warunkach niezależnych od człowieka, z wyłączeniem: kretów, szczurów, myszy, nornic, owadów i wszelkich zwierząt Ubezpieczonego lub osób bliskich;
- 92) **zwierzęta egzotyczne** – zwierzęta, których naturalne środowisko nie znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej;
- 93) **zwierzęta futerkowe** – bobry, gronostaje, lisy pospolite, karakuly, norki, piżmaki, tchórze, jenoty, nutrie, pieśce, sobole, szopy, szynszyle i króliki.

Umowa ubezpieczenia

§ 3

W zawieranej na podstawie niniejszych OWU umowie ubezpieczenia Ubezpieczający ustala sumy ubezpieczenia dla poszczególnych rodzajów mienia lub klauzul dodatkowych oraz wybiera sumę ubezpieczenia w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) i sumę gwarancyjną w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej (OC) w życiu prywatnym.

Zawarcie umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek

§ 4

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek.
2. Ubezpieczony może żądać, aby Towarzystwo udzieliło mu informacji o postanowieniach umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą one praw i obowiązków Ubezpieczonego.
3. Roszczenie zapłaty składki ubezpieczeniowej przysługuje Towarzystwu wyłącznie w stosunku do Ubezpieczającego.
4. Towarzystwo może podnieść zarówno wobec Ubezpieczającego, jak i Ubezpieczonego zarzuty, które mają wpływ na jego odpowiedzialność z tytułu umowy ubezpieczenia.

CZĘŚĆ II. UBEZPIECZENIE MIENIA

Przedmiot ubezpieczenia

§ 5

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie stanowiące własność Ubezpieczonego lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego.
2. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być, w zależności od wyboru Ubezpieczającego, następujące rodzaje mienia:
  - 1) ruchomości domowe i stałe elementy wyposażenia domów jednorodzinnych i budynków gospodarczych;
  - 2) ruchomości rolne (w tym narzędzia);
  - 3) inwentarz żywy;
  - 4) ziemiopłody, materiały i zapasy;
  - 5) fotowoltaika i kolektory słoneczne;
  - 6) budowle, z zastrzeżeniem ust. 3;
  - 7) obiekty małej architektury.
3. Ubezpieczenie budowli, takich jak: suszarnie przydomowe, słupy chmielowe oraz silosy, jest możliwe tylko po uzyskaniu zgody Centrali Towarzystwa.
4. Przedmiotem ubezpieczenia może być wyłącznie mienie znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Towarzystwo obejmuje zakresem ochrony ubezpieczeniowej szkody w mieniu, o którym mowa w ust. 2, powstałe w wyniku zdarzenia ubezpieczeniowego zaistniałego w miejscu ubezpieczenia.

Zakres ochrony ubezpieczeniowej

§ 6

1. Ochrona ubezpieczeniowa mienia od wszystkich ryzyk obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia na skutek jakiegokolwiek zdarzenia ubezpieczeniowego, które nie zostało wyłączone na mocy postanowień określonych w § 7.
2. Za dopłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o ubezpieczenie:
  - 1) mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu (Klauzula nr A2);
  - 2) szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia (Klauzula nr A3);
  - 3) ogniw oszklenia baterii, kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych od stłuczenia (Klauzula nr A4);
  - 4) mienia od przepięć (Klauzula nr A5);
  - 5) sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia (Klauzula nr A6);
  - 6) inwentarza żywego od porażenia prądem elektrycznym (Klauzula nr A7);
  - 7) szkód wyrządzonych przez zwierzęta dzikie (Klauzula nr A8);

- 8) słomy i siana złożonego w stogi na terenie gospodarstwa rolnego od ognia (Klauzula nr A9);
- 9) nagrobków (Klauzula nr A10).
3. Na podstawie niniejszych OWU, za dopłatą dodatkowej składki, ochrona ubezpieczeniowa budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego ubezpieczonych na podstawie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, PBUK i UFG (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152 z późn. zm.) może zostać także rozszerzona o szkody będące bezpośrednim następstwem uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia (Klauzula nr A1).
4. W przypadku mienia obejmowanego przez Towarzystwo ochroną ubezpieczeniową po raz pierwszy ochrona ubezpieczeniowa za szkody powstałe w następstwie powodzi rozpoczyna się od 30 dnia okresu, na który została zawarta umowa ubezpieczenia, chyba że ubezpieczenie jest nieprzerwaną kontynuacją ubezpieczenia w zakresie ryzyka powodzi w innym zakładzie ubezpieczeń – w takim przypadku ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się od pierwszego dnia okresu ubezpieczenia w Towarzystwie.
5. W granicach sumy ubezpieczenia danego mienia Towarzystwo pokrywa również poniesione i udokumentowane przez Ubezpieczonego koszty związane z:
  - 1) zabezpieczeniem przed szkodą ubezpieczonego mienia objętego zakresem ochrony ubezpieczeniowej;
  - 2) poszukiwaniem i usunięciem przyczyny szkody – do wysokości 5000 zł;
  - 3) usunięciem szkód powstałych podczas akcji ratowniczej, w tym powstałych na skutek czynności funkcjonariuszy służb państwowych, inspekcji i straży w ramach wykonywania przez nich obowiązków służbowych lub strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej wykonujących zadania w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – do wysokości sum ubezpieczenia;
  - 4) uprzątnięciem pozostałości po szkodzie w ubezpieczonym mieniu wraz z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdalnych do użytku – do wysokości sum ubezpieczenia.

Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej dla mienia od wszystkich ryzyk

§ 7

1. Towarzystwo nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową:
  - 1) szkód, których wartość nie przekracza 100 zł (franszyza integralna);
  - 2) namiotów i tuneli foliowych oraz mienia znajdującego się w nich;
  - 3) mienia w domach jednorodzinnych, budynkach gospodarczych przeznaczonych do rozbiórki na podstawie ostatecznych decyzji właściwych organów;
  - 4) mienia w domach jednorodzinnych, budynkach gospodarczych wzniesionych lub użytkowanych niezgodnie z prawem budowlanym oraz których stan techniczny i wyposażenie uniemożliwia ich użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem;
  - 5) wyrobów ze srebra, złota i platyny, kamieni szlachetnych, półszlachetnych, syntetycznych, pereł – innych niż biżuteria, monet srebrnych i złotych, zbiorów filatelistycznych i kolekcjonerskich;
  - 6) broni i optyki do tej broni, trofeów myśliwskich;
  - 7) ruchomości domowych, ruchomości rolnych, materiałów, zapasów, ziemiopłodów znajdujących się na balkonach, tarasach lub w loggiach;
  - 8) mienia ruchomego i stałych elementów służących wyłącznie pozarolniczej działalności gospodarczej, z wyłączeniem sprzętu biurowego;
  - 9) mienia ruchomego (niebędącego ziemiopłodami) w ilościach wskazujących na jego przeznaczenie handlowe;
  - 10) mienia, którego zakup jest potwierdzony fałszywymi dowodami zakupu (stwierdzonych na podstawie orzeczenia sądowego jako fałszywe) lub dowodami wystawionymi przez nieistniejące w chwili wystawienia podmioty gospodarcze;
  - 11) nadziemnych, naziemnych i podziemnych sieci przesyłowych wszelkiego rodzaju (m.in. energetycznych, ciepłowniczych, telekomunikacyjnych);
  - 12) pojazdów;
  - 13) paliw napędowych;

- 14) akt, dokumentów, rękopisów, metali szlachetnych w złomie i w sztabach, kart płatniczych i kredytowych, programów komputerowych, danych przechowywanych w jednostkach centralnych komputerów i wymiennych nośnikach danych;
  - 15) inwentarza żywego:
    - a) hodowanego w gospodarstwach wielostadnych (fermowych) lub hodowanego w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego, jak również produktów z niego uzyskanych,
    - b) hodowanego w pozostałych miejscach lub w innych celach – w liczbie powyżej 50 sztuk;
  - 16) zwierząt futerkowych, jak również produktów z nich uzyskanych;
  - 17) zwierząt egzotycznych, jak również produktów z nich uzyskanych;
  - 18) gruntów, gleby, dróg, placów, naturalnych wód powierzchniowych lub podziemnych, zbiorników wodnych (naturalnych lub sztucznych) i zwierząt w nich hodowanych, kanałów, rowów;
  - 19) pszczół i ulów pszczelich;
  - 20) upraw jakichkolwiek roślin, w tym przede wszystkim: zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych;
  - 21) sprzętu pływającego (w tym skuterów wodnych, jachtów żaglowych i motorowych), szynowego i statków powietrznych oraz w częściach zamiennych do nich, z wyjątkiem modeli latających zdefiniowanych w § 2 pkt 30;
  - 22) ziemiopłodów przechowywanych przez Ubezpieczonego w stertach, stogach lub kopcach, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej zostanie rozszerzony o Klauzulę nr A9 Ubezpieczenie słomy i siana złożonego w stogi na terenie gospodarstwa rolnego od ognia;
  - 23) mienia będącego przedmiotem umowy ubezpieczenia obowiązkowego pojazdów mechanicznych;
  - 24) mienia poza miejscem ubezpieczenia, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej zostanie rozszerzony o Klauzulę nr A6 Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia.
2. Ponadto w garażu (także stanowiącego część domu jednorodzinnego) i budynkach gospodarczych ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następujące ruchomości domowe:
- 1) sprzęt audiowizualny, elektroniczny, komputerowy, fotograficzny, instrumenty muzyczne;
  - 2) pieniądze, środki płatnicze oraz papiery wartościowe;
  - 3) antyki, dzieła sztuki, biżuteria.
3. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
- 1) wyrządzenia szkody umyślnie lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, jego osób bliskich lub osób pracujących w gospodarstwie rolnym;
  - 2) pozostawiania przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, jego osoby bliskie lub osoby pracujące w gospodarstwie rolnym w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 nr 179 poz. 1485 z późn. zm.), jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody;
  - 3) niewykonania określonych przepisami prawa przeglądów technicznych oraz okresowej kontroli i remontów przedmiotu ubezpieczenia, braku utrzymania obiektów budowlanych w należytym stanie technicznym, a także powstałych wskutek braku konserwacji obiektów budowlanych oraz instalacji w tych obiektach lub wynikających z faktu, że konstrukcja tych obiektów nie odpowiada przepisom prawa, o ile miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody;
  - 4) budowy, przebudowy, rozbudowy lub odbudowy bez wymaganych prawem zezwoleń zgodnie z przepisami prawa budowlanego;
  - 5) błędów w sztuce budowlanej, wad konstrukcyjnych, materiałowych, projektowych ubezpieczonego domu jednorodzinnego, garażu wolnostojącego lub budynku gospodarczego;
  - 6) nieprzerwanego przez okres co najmniej 3 miesięcy niezamieszkania lub nieużytkowania domu jednorodzinnego, garażu wolnostojącego lub budynku gospodarczego;
  - 7) decyzji administracyjnej;
  - 8) aktu terroru, działań wojennych, stanu wojennego i wyjątkowego, rozruchów i zamieszek społecznych lub politycznych, rewolucji, zamieszek cywilnych i wojskowych, manifestacji, sabotażu, strajków oraz w mieniu skonfiskowanym lub zarekwirowanym przez legalne władze, a także szkód powstałych poprzez nacjonalizację, przejęcie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia z nakazu właściwych organów administracyjnych lub sądowych;
  - 9) skażenia lub zanieczyszczenia środowiska naturalnego lub ubezpieczonego mienia odpadami przemysłowymi lub zanieczyszczeniami emitowanymi do otoczenia bądź działania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego oraz w wyniku skażenia lub zanieczyszczenia środkami chemicznymi lub przemysłowymi;
  - 10) procesu modyfikacji genetycznej;
  - 11) zapadania się ziemi w odniesieniu do:
    - a) szkód górniczych, w rozumieniu prawa górniczego i geologicznego,
    - b) szkód powstałych w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
  - 12) katastrofy budowlanej, tj. niezamierzonego i gwałtownego zniszczenia obiektu budowlanego lub jego części w rozumieniu prawa budowlanego;
  - 13) upadku na ubezpieczone mienie: drzew, masztów, słupów, latarni, kominów i innych budowli, w całości lub oderwanych części, jeżeli ich upadek nastąpił z powodu zaniedbań konserwacji/utrzymania, a ten obowiązek należał do Ubezpieczonego lub jego osób bliskich;
  - 14) działania wiatru o prędkości mniejszej niż 13 m/s, chyba że w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono szkody spowodowane silnym wiatrem;
  - 15) długotrwałego, naturalnego osiadania budynku i przemieszczania się gruntu, erozji morskiej albo rzecznej;
  - 16) powodzi w mieniu znajdującym się na terenie zalewowym;
  - 17) przedostania się deszczu nawalnego, gradu lub pod naporem śniegu, spowodowanych przez niezamknięte, nieszczelne lub niezabezpieczone okna, drzwi bądź inne otwory, jeżeli obowiązek ich zamknięcia, uszczelnienia lub zabezpieczenia należał do Ubezpieczonego lub jego osób bliskich;
  - 18) długotrwałego naporu śniegu, w przypadku gdy na Ubezpieczonym, jego osobach bliskich, osobach, za które ponosi odpowiedzialność, lub właścicielu domu jednorodzinnego bądź budynków gospodarczych spoczywa obowiązek utrzymania należytego stanu technicznego, a osoby te zaniechały dopełnienia tego obowiązku;
  - 19) nasiąkania lub zalania wodą ruchomości domowych złożonych lub składowanych w suterrenach, jeżeli mienie to nie było złożone na wysokości co najmniej 10 cm ponad poziomem podłogi (posadzki);
  - 20) powolnego i systematycznego działania czynników: termicznych i biologicznych (w tym porostów, insektów, bakterii pleśni, grzybów), oraz działania chorób oraz szkodników;
  - 21) zawilgocenia lub zagrzybienia pomieszczeń powstałe w wyniku przenikania wód gruntowych;
  - 22) wydostania się wody z urządzeń wodno-kanalizacyjnych i ogrzewczych w wyniku pęknięcia rur lub osprzętu instalacji w wyniku zamarzania wody lub innej cieczy będącego efektem nieutrzymania właściwej temperatury w pomieszczeniu, jeżeli obowiązek utrzymywania właściwej temperatury w pomieszczeniach należał do Ubezpieczonego lub jego osób bliskich;
  - 23) eksploatacji, samoistnego pogarszania się naturalnych właściwości mienia, kurczenia, rozszerzania, wyparowania, ubytku lub utraty wagi, działania światła, odkształcania lub deformacji, wyrzucenia, odprysnięcia, pęknięcia, odpadnięcia części przedmiotu, rdzewienia, korozji, kawitacji, powstania kamienia kotłowego, starzenia się izolacji oraz zmian: wilgotności, temperatury, zapachu, koloru, struktury lub stanu wykończenia – nieograniczające w żaden sposób funkcjonalności mienia;
  - 24) poplamienia, zadrapania, zabrudzenia;

- 25) działania procesów chemicznych lub fizycznych, które zachodzą wewnątrz ubezpieczonego mienia, chyba że w ich następstwie powstał ogień;
  - 26) mycia lub czyszczenia ubezpieczonego mienia środkami, preparatami lub urządzeniami nieprzystosowanymi do tego celu lub do danej powierzchni;
  - 27) wybuchu:
    - a) wywołanego przez Ubezpieczonego na skutek prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności rolniczej lub magazynowej,
    - b) w silnikach spalinowych lub wybuchowych, gdy wybuch związany jest z ich naturalną funkcją;
  - 28) przypalenia lub osmalenia, oparów lub innych wyziewów powstałych w trakcie prowadzenia przez Ubezpieczonego działalności rolniczej, chyba że następstwem tych zdarzeń był ogień;
  - 29) powstania awarii, stanów awaryjnych lub normalnej pracy instalacji, osprzętu, maszyn i urządzeń, indukcji impulsów napięciowych, tj.: zwarcia, przeciążenia lub uszkodzeń przedmiotu ubezpieczenia z innych przyczyn elektrycznych, chyba że szkoda powstała na skutek uderzenia pioruna lub następstwem wymienionych zdarzeń były ogień, eksplozja, dym lub sadza, zalanie albo zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o Klauzulę nr A5 Ubezpieczenie mienia od przepięć;
  - 30) niewłaściwego przechowywania lub użytkowania ubezpieczonego mienia niezgodnie z przeznaczeniem lub z instrukcją obsługi;
  - 31) zaginięcia, sprzeniewierzenia, przywłaszczenia, defraudacji, usiłowania lub dokonania oszustwa, wyłudzenia, podstępny, wymuszenia lub szantażu, wprowadzenia w błąd lub pozostawiania w błędzie, poświadczenia nieprawdy, fałszerstwa;
  - 32) usiłowania popełnienia lub popełnienia przez Ubezpieczonego przestępstwa albo samobójstwa;
  - 33) posługiwania się przez Ubezpieczonego bronią palną;
  - 34) użycia lub przechowywania w miejscu ubezpieczenia materiałów wybuchowych;
  - 35) działania roślin, owadów, ptaków;
  - 36) działania zwierząt, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej zostanie rozszerzony o Klauzulę nr A8 Ubezpieczenie mienia od szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie;
  - 37) przerwy w świadczeniu usług telekomunikacyjnych oraz w dostawie energii elektrycznej, ciepłej, wody, gazu lub innych mediów;
  - 38) obliczania, porównywania, rozróżniania, porządkowania lub przetwarzania danych, niemożności odczytania lub nieprawidłowego odczytania danych, działania wirusów komputerowych, działań związanych z zawieraniem umów przez internet, intranet, extranet lub za pośrednictwem stron internetowych Ubezpieczonego, jego adresu internetowego lub poprzez przesyłanie poczty elektronicznej lub dokumentów przy wykorzystaniu elektronicznych środków przekazu;
  - 39) wpadnięcia ubezpieczonego mienia do wody lub innej cieczy, które było spowodowane działaniem człowieka.
4. W przypadku ubezpieczenia inwentarza żywego Towarzystwo również nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
- 1) choroby lub wypadku zwierzęcia;
  - 2) zaniedbania szczepień ochronnych oraz innych zabiegów profilaktycznych;
  - 3) wad wrodzonych lub zwyrodnieniowych zmian w kończynach zwierząt;
  - 4) padnięcia lub uboju z powodu starości;
  - 5) selekcji negatywnej stada;
  - 6) prowadzenia doświadczalnych metod hodowli;
  - 7) zaniedbań związanych z niewłaściwym odżywianiem zwierząt bez względu na przyczynę nieprawidłowego żywienia, karmienia paszą nieodpowiednią dla danego gatunku lub paszą o złej jakości, stwierdzonych przez pracownika służby weterynaryjnej;
  - 8) zatrucia pokarmowego spowodowanego stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów;
  - 9) niedostatecznej opieki i nadzoru, nadmiernego obciążenia pracą oraz złego traktowania zwierząt ze strony Ubezpieczonego lub osób, którym zwierzę zostało powierzone;
  - 10) przebywania zwierząt w pomieszczeniach nieodpowiednich, stale zawilgaczanych z powodu nieszczelności urządzeń kanalizacyjnych lub pokryć dachowych;
  - 11) transportu zwierząt;
  - 12) powstałe wskutek przyczyn niezidentyfikowanych.
5. Ponadto Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za:
- 1) szkody powstałe w antykach i dziełach sztuki, jeżeli Ubezpieczony w razie szkody nie przedstawi następujących dokumentów:
    - a) potwierdzenia faktu nabycia antyku/dzieła sztuki w postaci faktury lub rachunku zakupu lub umowy kupna oraz
    - b) wyceny antyku/dzieła sztuki przez rzeczoznawców posiadających uprawnienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ekspertów domów aukcyjnych, historyków sztuki zrzeszonych w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki, osoby będące biegłymi sądowymi;
  - 2) szkody powstałe w okresie gwarancji, za które odpowiada producent, serwisant, sprzedawca lub dostawca;
  - 3) straty finansowe, takie jak: utrata zysku lub przychodu, wynikające z utraty kart płatniczych i kredytowych, a także kar umownych, kar pieniężnych, grzywn sądowych i administracyjnych i innych zobowiązań pieniężnych;
  - 4) koszty poniesione na badanie lub leczenie zwierząt, jak również koszty poniesione w związku z padnięciem zwierząt lub ubojem z konieczności, w tym koszty transportu i utylizacji.
6. Niezależnie od ograniczeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 2, jeżeli zakres ochrony ubezpieczeniowej nie zostanie rozszerzony o postanowienia klauzul dodatkowych, Towarzystwo nie odpowiada również za szkody:
- 1) powstałe na skutek kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu, w tym graffiti (Klauzula nr A2);
  - 2) powstałe na skutek stłuczenia (rozbicia) ubezpieczonego mienia (Klauzula nr A3 i Klauzula nr A4);
  - 3) powstałe na skutek przepięcia (Klauzula nr A5);
  - 4) powstałe poza miejscem ubezpieczenia (Klauzula nr A6 i Klauzula nr A10);
  - 5) w inwentarzu żywym na skutek porażenia prądem elektrycznym (Klauzula nr A7);
  - 6) wyrządzone przez dzikie zwierzęta (Klauzula nr A8);
  - 7) w słomie/sianie w stogach (Klauzula nr A9).

Suma ubezpieczenia

§ 8

1. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa w odniesieniu do kategorii mienia, dla której została ustalona.
2. Sumy ubezpieczenia w umowach ubezpieczenia zawieranych na podstawie niniejszych OWU są określone przez Ubezpieczającego dla:
  - 1) ruchomości domowych i stałych elementów:
    - a) w wartości odtworzeniowej – dla mienia ruchomego nie starszego niż 5 lat i dla stałych elementów wyposażenia nie starszych niż 20 lat,
    - b) w wartości rzeczywistej – dla pozostałych ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia, niewymienionych w pkt a; z zastrzeżeniem § 9 ust. 1;
  - 2) ruchomości rolnych, budowli i obiektów małej architektury – w wartości rzeczywistej;
  - 3) fotowoltaiki i kolektorów słonecznych – w wartości odtworzeniowej, z tym że wartość ta powinna uwzględniać koszty montażu i regulacji;
  - 4) inwentarza żywego:
    - a) przeznaczonego na opas lub do tuczu – jako iloczyn wagi zwierzęcia i średniej ceny skupu 1 kg żywca w województwie, na którego obszarze znajduje się miejsce ubezpieczenia,
    - b) zwierząt hodowlanych (zarodowych) lub sportowych – udokumentowanej indywidualnej wyceny;
  - 5) ziemiopłodów, materiałów i zapasów – w wartości rynkowej; z zastrzeżeniem § 9 ust. 4;
3. Sumy ubezpieczenia dla rozszerzenia zakresu ochrony ubezpieczeniowej mienia ubezpieczonego, o których mowa w klauzulach dodatkowych,

nie mogą być wyższe niż suma ubezpieczenia, jaka została ustalona dla tego mienia ubezpieczonego w zakresie wszystkich ryzyk.

4. Za zgodą Centrali Towarzystwa może nastąpić podwyższenie limitów, o których mowa w klauzulach dodatkowych.
5. Każdorazowa wypłata odszkodowania pomniejsza kwotę wynikającą z sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności. W razie wypłaty odszkodowania kolejne pomniejszenie jest dokonywane od kwoty, która pozostała wskutek uprzedniej wypłaty odszkodowania.
6. Na pisemny wniosek Ubezpieczającego może nastąpić podwyższenie lub uzupełnienie sumy ubezpieczenia ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Limity odpowiedzialności

§ 9

1. W granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych, stałych elementów, ustanawia się następujące limity odpowiedzialności Towarzystwa:
  - 1) z tytułu szkód w sprzęcie audiowizualnym, fotograficznym, komputerowym, elektronicznym oraz instrumentach muzycznych – w wysokości 70% sumy ubezpieczenia;
  - 2) z tytułu szkód w biżuterii – w wysokości 20% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 20 000 zł;
  - 3) z tytułu szkód w gotówce i innych środkach płatniczych krajowych oraz zagranicznych papierach wartościowych – w wysokości 5% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 5000 zł;
  - 4) z tytułu szkód w sprzęcie biurowym – w wysokości 20% sumy ubezpieczenia.
2. W granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych znajdujących się w budynku gospodarczym, garażu wolnostojącym ustanawia się na jedno i wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe limit odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu szkód w ruchomościach domowych w wysokości 20% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 10 000 zł.
3. W granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów ustanawia się na jedno i wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe następujące limity odpowiedzialności Towarzystwa:
  - 1) z tytułu szkód w stałych elementach wyposażenia znajdujących się w domu jednorodzinnym – w wysokości 50% sumy ubezpieczenia;
  - 2) z tytułu szkód w stałych elementach wyposażenia znajdujących się w budynku gospodarczym – w wysokości 50% sumy ubezpieczenia;
  - 3) z tytułu szkód w rzeczach ruchomych czasowo znajdujących się w posiadaniu Ubezpieczonego – 30% sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 8000 zł;
  - 4) z tytułu szkód w mieniu innym niż wymienione w ust. 1, 2, 3 pkt 1-4 – w wysokości 100% sumy ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma ubezpieczenia, jaką może zadeklarować Ubezpieczający w umowie ubezpieczenia, wynosi:
  - 1) dla ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia domu jednorodzinnego – 200 000 zł;
  - 2) dla ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia budynków gospodarczych – 100 000 zł;
  - 3) dla fotowoltaiki i kolektorów słonecznych – 70 000 zł;
  - 4) dla ruchomości rolnych – 500 000 zł;
  - 5) dla inwentarza żywego – odpowiadająca wartości 50 sztuk;
  - 6) dla ziemiopłodów, materiałów i zapasów – 300 000 zł;
  - 7) dla budowli – 100 000 zł;
  - 8) dla małej architektury – 30 000 zł;podwyższenie powyższych limitów jest możliwe tylko przy uzyskaniu zgody Centrali Towarzystwa.

Obowiązki i zalecenia dotyczące utrzymania mienia

§ 10

Ubezpieczony jest zobowiązany do:

- 1) wykonywania przeglądów technicznych, badań okresowych ubezpieczonego mienia oraz innych czynności, których wymagają przepisy prawa;
- 2) przeprowadzania remontów okresowych i bieżącego konserwowania ubezpieczonego mienia;

- 3) stosowania adekwatnych środków ochronnych w celu zabezpieczenia przed mrozem instalacji wodnych i centralnego ogrzewania;
- 4) zamknięcia, opróżnienia z wody oraz utrzymywania opróżnionych instalacji wodnych i grzewczych w domach jednorodzinnych, garażach wolnostojących, budynkach gospodarczych lub mieszkaniach czasowo nieużywanych i niedozorowanych.

Ustalenie zakresu szkody i wysokości odszkodowania

§ 11

Odszkodowanie ustala się w granicach sumy ubezpieczenia i limitów określonych dla poszczególnych kategorii mienia lub w klauzulach dodatkowych i w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody z zastrzeżeniem postanowień § 12.

§ 12

1. Rozmiar szkody ustalany jest na podstawie stwierdzonych skutków zaistniałego zdarzenia ubezpieczeniowego i kosztów do odtworzenia stanu istniejącego przed wystąpieniem szkody, bez uwzględnienia modernizacji ubezpieczonego mienia.
2. Rozmiar szkody dla poszczególnych rodzajów mienia określa się według cen z dnia ustalenia odszkodowania, przyjmując:
  - 1) dla ruchomości domowych i stałych elementów:
    - a) wartość odtworzeniową – dla mienia ruchomego nie starszego niż 5 lat i dla stałych elementów wyposażenia nie starszych niż 20 lat,
    - b) wartość rzeczywistą – dla pozostałych ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia, niewymienionych w pkt a;
  - 2) dla ruchomości rolnych, budowli i obiektów małej architektury – wartość rzeczywistą;
  - 3) dla antyków, dzieł sztuki i biżuterii – w wartości rynkowej,
  - 4) dla gotówki – wartość nominalną; w przypadku gotówki w walutach obcych – wartość nominalną, przeliczoną na złote według średniego kursu walut obcych ustalonego przez Prezesa NBP;
  - 5) dla papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu giełdowego – cenę giełdową w dniu powstania szkody;
  - 6) dla inwentarza żywego:
    - a) przeznaczonego na opas lub do tuczu – iloczyn wagi zwierzęcia i średniej ceny skupu 1 kg żywca w województwie, na którego obszarze znajduje się miejsce ubezpieczenia,
    - b) zwierząt hodowlanych (zarodowych) lub sportowych – udokumentowaną indywidualną wycenę.
3. Odszkodowanie może być obliczone na podstawie:
  - 1) kosztorysu wraz z rachunkiem lub każdego innego dokumentu potwierdzającego wysokość szkody. Kosztorys wraz z rachunkiem lub inny dokument potwierdzający wysokość szkody winny obejmować zakres uszkodzeń przyjętych w protokole szkody; kosztorys podlega weryfikacji przez Towarzystwo do średnich cen materiałów i usług w województwie, na którego obszarze znajduje się ubezpieczone mienie;
  - 2) kosztorysu naprawy lub odbudowy dokonanej systemem gospodarczym; przedłożony kosztorys podlega weryfikacji przez Towarzystwo do średnich cen materiałów i usług w województwie, na którego obszarze znajduje się ubezpieczone mienie.
4. W sytuacji braku możliwości ustalenia stopnia zużycia eksploatacyjnego wobec nieudokumentowania przez Ubezpieczonego zakupu przedmiotu ubezpieczenia lub wobec ustalenia co najmniej 70% stopnia zużycia eksploatacyjnego przedmiotu ubezpieczenia, w przypadku gdy przedmiot ubezpieczenia był w stanie nadającym się do użytku, jego zużycie eksploatacyjne ustala się na poziomie 70%.
5. Wysokość odszkodowania nie może przekroczyć wartości przedmiotu ubezpieczenia lub sumy ubezpieczenia.
6. Przy ustalaniu wartości odszkodowania nie uwzględnia się:
  - 1) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody lub powietrza oraz rekultywację gruntów;
  - 2) wartości naukowej lub sentymentalnej ubezpieczonego mienia;

- 3) wartości kolekcjonerskiej, zabytkowej lub artystycznej, chyba że przedmioty te należą do antyków lub dzieł sztuki zdefiniowanych w niniejszych OWU;
- 4) kosztów wynikających z tego, że nie są dostępne części zamienne lub materiały potrzebne do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą.
7. W przypadku szkód w mieniu powstałych w wyniku uderzenia pojazdu eksploatowanego przez Ubezpieczonego lub jego osoby bliskie lub osoby pracujące w gospodarstwie rolnym wysokość odszkodowania pomniejsza się o franszyzę redukcyjną w wysokości 30%.

Klauzule dodatkowe § 13

Klauzula nr A1 Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody w budynkach wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, będące bezpośrednim następstwem uszkodzenia, zniszczenia lub utraty mienia na skutek jakiegokolwiek zdarzenia ubezpieczeniowego, które nie zostało wyłączone na mocy postanowień określonych w § 7, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej, na podstawie niniejszej Klauzuli, jest możliwe pod warunkiem, że budynek wchodzący w skład gospodarstwa rolnego ubezpieczony jest w Towarzystwie, na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą.
3. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 7 zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody polegające na uszkodzeniu tynków zewnętrznych i elewacji na skutek zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych lub obłania wodą lub inną cieczą w następstwie ruchu pojazdów.
4. Suma ubezpieczenia zostaje ustalona odrębnie dla każdego budynku i musi odpowiadać sumie ubezpieczenia budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego ubezpieczonego na podstawie ustawy.
5. Rozmiar szkody i wysokość odszkodowania ustala się zgodnie z postanowieniami określonymi w OWU.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A2 Ubezpieczenie mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody będące bezpośrednim następstwem:
  - 1) kradzieży stałych zewnętrznych elementów wykończeniowych budynku;
  - 2) kradzieży z włamaniem do budynku;
  - 3) rabunku;
  - 4) wandalizmu.
2. Rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej, na podstawie niniejszej Klauzuli, jest możliwe pod warunkiem zabezpieczenia mienia co najmniej zgodnie z minimalnymi wymogami określonymi w niniejszej Klauzuli.
3. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej od kradzieży z włamaniem i wandalizmu mogą zostać objęte ruchomości domowe i stałe elementy wyposażenia domów jednorodzinnych będących w trakcie budowy, pod warunkiem że dom jednorodzinny:
  - 1) ubezpieczony jest w Towarzystwie na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) oraz

- 2) spełnia minimalne wymogi zabezpieczenia mienia, o których mowa w ust. 8 niniejszej Klauzuli, oraz
- 3) jest objęty czynną umową o monitorowanie obiektu elektronicznym systemem antywłamaniowym z podłączeniem do stacji monitoringu, z włączeniem do akcji załóg patrolowo-interwencyjnych.
4. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęte są także szkody powstałe na skutek graffiti; limit odpowiedzialności Towarzystwa ograniczony jest do 5000 zł, nie więcej jednak niż łączna suma ubezpieczenia mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu.
5. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej od szkód powstałych na skutek graffiti są objęte również budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, ubezpieczone w Towarzystwie na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 z późn. zm.).
6. W zakresie ochrony ubezpieczeniowej Towarzystwo pokrywa również poniesione i udokumentowane przez Ubezpieczonego koszty związane z naprawą uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń budynku, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien i drzwi; limit odpowiedzialności Towarzystwa ograniczony jest do 10% łącznej sumy ubezpieczenia mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu.
7. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 7 zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
  - 1) kradzieży przedmiotu ubezpieczenia bez dokonania włamania; wyłączenie nie dotyczy stałych elementów wyposażenia domu jednorodzinnego, z zastrzeżeniem pkt 2;
  - 2) kradzieży stałych elementów wykończeniowych budynku bez uprzedniego ich demontażu z użyciem narzędzi;
  - 3) otwarcia zamków, klódek lub innych zabezpieczeń w sposób inny niż poprzez włamanie lub na skutek wcześniejszego rabunku kluczy, pilotów lub innych zabezpieczeń;
  - 4) braku uzbrojenia (załączenia) w monitorowanym domu jednorodzinny będącym w trakcie budowy systemu alarmowego oraz jeżeli jego zadziałanie nie zostało potwierdzone komunikatem (raportem) o zdarzeniu zarejestrowanym w stacji monitoringu;
  - 5) stłuczenia lub uszkodzenia mienia, które może zostać ubezpieczone w ramach Klauzuli nr A3 Ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia;
  - 6) naklejania lub umieszczania w inny sposób na ubezpieczonym mieniu różnego rodzaju plakatów, ogłoszeń albo tablic.
8. Minimalne wymogi zabezpieczenia mienia:
  - 1) dostęp do ubezpieczonych ruchomości domowych, ruchomości rolnych, zapasów, ziemioptodów, materiałów i stałych elementów wyposażenia jest utrudniony w ten sposób, że wejście w posiadanie tych ruchomości wymaga użycia siły fizycznej lub narzędzi; pomieszczenia posiadające ściany zewnętrzne wykonane z materiałów ażurowych (np. siatka druciana) lub tworzyw sztucznych (np. namioty, plandeki) nie są uważane za pomieszczenia należące do zabezpieczonych;
  - 2) wszystkie drzwi zewnętrzne domu jednorodzinnego, z zastrzeżeniem pkt 4 i 5 poniżej, są pełne, w należyłym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez udziału narzędzi, a otwarcie – bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy;
  - 3) drzwi zewnętrzne domu jednorodzinnego są zamknięte na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe; dopuszcza się również zamknięcie na jeden atestowany zamek wielopunktowy lub elektroniczny zamontowany w atestowanych drzwiach przeciwwłamaniowych;
  - 4) drzwi zewnętrzne oszklone (z wyłączeniem drzwi balkonowych lub tarasowych) są zaopatrzone w zamki, których nie można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie, a przeszklenia nie stwarzają możliwości wejścia do domu jednorodzinnego; drzwi oszklone uważa się za wystarczająco zabezpieczone, pod warunkiem że maksymalny wymiar oszklonego otworu (długość lub szerokość) nie przekracza 20 cm lub jeżeli przeszklenia oszklone są szkłem antywłamaniowym o klasie odporności co najmniej P3;

- 5) drzwi balkonowe i tarasowe oraz okna znajdują się w należytym stanie technicznym, są tak umocowane, osadzone i zamknięte, że otwarcie ich przy użyciu siły fizycznej lub narzędzi przez osoby obce nie będzie możliwe bez pozostawienia śladów; w przypadku drzwi dwuskrzydłowych jedno skrzydło powinno być dodatkowo unieruchomione przy pomocy zasuwki z dołu i z góry od wewnętrznej strony;
- 6) wszystkie drzwi zewnętrzne do budynków gospodarczych są zamykane na minimum jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową, lub inny atestowany system zabezpieczenia przeciwwłamaniowego;
- 7) okna i inne otwory zewnętrzne pomieszczeń muszą być zamknięte w czasie nieobecności w domu jednorodzinnym;
- 8) klucze do zamków muszą się znajdować w wyłącznym posiadaniu Ubezpieczonego i jego osób bliskich lub osoby uprawnionej przez Ubezpieczonego do przechowywania kluczy.
9. Suma ubezpieczenia mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu ustalana jest łącznie dla wszystkich rodzajów mienia i nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia domów jednorodzinnych objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk.
10. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A3

Ubezpieczenie szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia

1. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody będące bezpośrednim następstwem stłuczenia (rozbicia) lub pęknięcia.
2. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęte są nieuszkodzone i zamontowane na stałe:
  - 1) oszklenia okienne i drzwiowe;
  - 2) oszklenia ścienne i dachowe, w tym szklane przegrody ścienne;
  - 3) wykładziny ceramiczne, szklane lub kamienne (z wyłączeniem podłogowych);
  - 4) szklane zabudowy balkonów i tarasów;
  - 5) ceramiczne, szklane lub kamienne blaty, parapety;
  - 6) lustra zamontowane na stałe;
  - 7) elementy szklane lub kamienne stanowiące część składową mebli;
  - 8) ceramiczne, szklane lub indukcyjne płyty grzewcze;
  - 9) szyby piekarnikowe, szyby urządzeń mikrofalowych AGD, szyby kominkowe;
  - 10) szklane kabiny prysznicowe, szklane parawany łazienkowe;
  - 11) ceramiczne lub szklane umywalki, wanny, brodziki, muszle klozetowe, bidety;
  - 12) lustra i witraże;
  - 13) akwaria i terraria.
3. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęte są także niezbędne koszty montażu.
4. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 7 zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
  - 1) zdarzeń objętych zakresem od wszystkich ryzyk;
  - 2) kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku lub wandalizmu;
  - 3) przewozu, montażu i demontażu ubezpieczonych przedmiotów w czasie prac konserwacyjnych i naprawczych oraz prac remontowych prowadzonych w obrębie ubezpieczonego budynku.
5. Zakres ochrony ubezpieczeniowej szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe:
  - 1) w szkłe stanowiącym osprzęt urządzeń technicznych (maszyn, aparatów) oraz osprzęt wszelkiego rodzaju instalacji;
  - 2) w szkłe artystycznym, witrażach zabytkowych, szybach szklarni, oszkleniu oranżerii i inspektów;
  - 3) w maszynach rolniczych i innych środkach transportu.
6. Suma ubezpieczenia szyb i przedmiotów szklanych od stłuczenia nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia stałych elementów wyposażenia domów jednorodzinnych objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk oraz nie może być wyższa niż 5000 zł.

7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A4

Ubezpieczenie oszklenia baterii, kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody będące bezpośrednim następstwem stłuczenia (rozbicia) lub pęknięcia oszklenia baterii, kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych.
2. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęte są także koszty montażu i regulacji.
3. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 7 zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek:
  - 1) zdarzeń objętych zakresem od wszystkich ryzyk;
  - 2) kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku lub wandalizmu;
  - 3) uszkodzenia lub awarii pokrytych w zakresie gwarancji producenta;
  - 4) przewozu, montażu i demontażu ubezpieczonych przedmiotów w czasie prac konserwacyjnych i naprawczych oraz prac remontowych prowadzonych w obrębie ubezpieczonego budynku;
  - 5) niewłaściwego działania lub wady ogniw fotowoltaicznych czy kolektora słonecznego lub innego elementu systemu solarnego;
  - 6) braku umiejętności obsługi instalacji fotowoltaicznej;
  - 7) przemarzania konstrukcji wsporczych, fundamentów.
4. Suma ubezpieczenia oszkleń baterii, kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych musi odpowiadać sumie ubezpieczenia fotowoltaiki i kolektorów słonecznych objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A5

Ubezpieczenie mienia od przepięć

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody będące bezpośrednim następstwem przepięcia.
2. Suma ubezpieczenia mienia od przepięć nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia domów jednorodzinnych objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk oraz nie może być wyższa niż 50 000 zł.
3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A6

Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody powstałe w sprzęcie elektronicznym używanym przez Ubezpieczonego lub jego osoby bliskie poza miejscem ubezpieczenia.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje także szkody powstałe na skutek rabunku.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również sprzęt elektroniczny, w zakresie kradzieży z włamaniem, pod warunkiem zabezpieczenia tego sprzętu co najmniej zgodnie z wymogami określonymi w ust. 5.
4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody powstałe lub zwiększone wskutek wypadku drogowego środka transportu należącego do Ubezpieczonego, jeżeli wypadek ten został spowodowany przez pojazd niedopuszczony do ruchu drogowego zgodnie z obowiązującymi przepisami bądź też szkoda powstała lub została zwiększona wskutek niewłaściwego opakowania sprzętu, niezgodnie z zaleceniami producenta, lub wskutek braku takiego opakowania.
5. Minimalne wymagane zabezpieczenia sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia:
  - 1) sprzęt elektroniczny musi być przechowywany w pomieszczeniach spełniających minimalne wymagania zabezpieczeń przed kradzieżą z włamaniem określonych w ust. 8 Klauzuli nr A2 – Ubezpieczenie mienia od kradzieży, kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu;
  - 2) pojazd, w którym przewożony ma być sprzęt elektroniczny:

- a) posiada twardy dach (jednolitą sztywną konstrukcję) oraz co najmniej jedno zabezpieczenie antywłamaniowe, tj. alarm lub immobilizer, lub blokadę skrzyni biegów itp., i w czasie każdego postoju pojazd musi być całkowicie zamknięty, a zabezpieczenie przeciwkradzieżowe uruchomione,
  - b) w czasie postoju w godzinach: 22.00-06.00 pojazd będzie zaparkowany na parkingu strzeżonym albo będzie się znajdował w garażu zamkniętym;
- 3) sprzęt elektroniczny pozostawiony w pojeździe musi być zamknięty w bagażniku lub w innym schowku stanowiącym seryjne wyposażenie pojazdu.
6. Suma ubezpieczenia sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk oraz nie może być wyższa niż 10 000 zł.
7. Udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie wynosi 15% ustalonego odszkodowania. Nie ma możliwości zniesienia udziału własnego.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A7

Ubezpieczenie inwentarza żywego od porażenia prądem

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej dla inwentarza żywego zostaje rozszerzony o szkody będące bezpośrednim następstwem działania prądu elektrycznego powodującego śmierć zwierzęcia.
2. Za sumę ubezpieczenia w ubezpieczeniu inwentarza żywego od porażenia prądem przyjmuje się sumę ubezpieczenia inwentarza żywego objętego ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk.
3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A8

Ubezpieczenie mienia od szkód wyrządzonych przez zwierzęta dzikie

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody spowodowane przez zwierzęta dzikie.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody powstałe w ruchomościach domowych i stałych elementach wyposażenia domów jednorodzinnych.
3. Suma ubezpieczenia mienia od szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie nie może być wyższa niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów wyposażenia domów jednorodzinnych objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk oraz nie może być wyższa niż 10 000 zł.
4. Dla ubezpieczenia szkód spowodowanych przez zwierzęta dzikie ustala się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie w wysokości 10% ustalonego odszkodowania, jednak nie mniej niż 100 zł. Nie ma możliwości zniesienia udziału własnego.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A9

Ubezpieczenie słomy i siana złożonego w stogi na terenie gospodarstwa rolnego od ognia

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody w słomie i sianie złożonym w stogi, stanowiących ziemiopłody, na skutek działania ognia powstałego na terenie gospodarstwa rolnego poza siedliskiem.
2. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej może zostać objęta słoma i siano złożone w stogi, pod warunkiem że:
  - 1) zachowana zostanie odległość pomiędzy najbliższymi stogami słomy lub siana wynosząca co najmniej 100 m;
  - 2) wokół stogu słomy i siana w ciągu całego okresu ubezpieczenia utrzymywany będzie pas gleby w „czarnym ugorze” o szerokości co najmniej 10 m – dotyczy przypadku, gdy stogi słomy lub siana ustawione będą na gruntach ornych lub łąkach i pastwiskach.
3. Sumę ubezpieczenia dla słomy i siana złożonego w stogi ustala Ubezpieczający, z zastrzeżeniem:

- 1) na jedno i wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe nie może być wyższa niż 50% sumy ubezpieczenia ziemiopłodów, materiałów i zapasów objętych ochroną ubezpieczeniową w zakresie od wszystkich ryzyk oraz nie może być wyższa niż 100 000 zł;
  - 2) limit odpowiedzialności dla jednego stogu słomy czy siana nie może być większy niż 20 000 zł.
4. Dla ubezpieczenia słomy i siana złożonego w stogi ustala się udział własny Ubezpieczonego w każdej szkodzie w wysokości 10% ustalonego odszkodowania, jednak nie mniej niż 300 zł. Nie ma możliwości zniesienia udziału własnego.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

Klauzula nr A10

Ubezpieczenie nagrobków

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody w nagrobku cmentarnym stanowiącym obiekt budowlany znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będący przedmiotem prawa własności (współwłasności) Ubezpieczonego.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody powstałe na skutek zdarzeń losowych: uderzenia pojazdu, upadku drzew i masztów albo ich części, powodzi, silnego wiatru, lawiny, kradzieży i wandalizmu.
3. W zakresie kradzieży i wandalizmu Towarzystwo ponosi odpowiedzialność, pod warunkiem że wszystkie elementy nagrobka albo stanowiących przytwierdzone w taki sposób, że ich zdemontowanie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi.
4. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 7 zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody powstałe:
  - 1) w elementach dekoracyjnych nagrobka albo stanowiących dodatkowe wyposażenie, tj.: ławek, roślin, wazonów, mis, zdjęć, rzeźb, posągów nieprzytwierdzonych na stałe do nagrobka;
  - 2) na skutek osuwania lub zapadania się ziemi;
  - 3) na skutek zabrudzenia, opalenia, wylania wosku;
  - 4) na skutek działalności zarządców cmentarzy, firm pogrzebowych i kamieniarskich.
5. Sumę ubezpieczenia nagrobka cmentarnego ustala Ubezpieczający w wartości rzeczywistej, jednak nie może ona być wyższa niż 7 500 zł.
6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

CZĘŚĆ III.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W ŻYCIU PRYWATNYM

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 14

1. Ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego oraz jego osób bliskich, jeżeli w związku z czynnościami życia prywatnego lub posiadaniem mienia w następstwie czynu niedozwolonego są oni zobowiązani do naprawienia szkody na osobie lub w mieniu (odpowiedzialność cywilna deliktowa) wyrządzonej osobom trzecim.
2. Przez czynności życia prywatnego rozumie się czynności Ubezpieczonego niestanowiące jego aktywności zarobkowej, w szczególności:
  - 1) opiekę nad dziećmi oraz innymi członkami rodziny, za których czyny Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność z mocy prawa;
  - 2) posiadanie i użytkowanie miejsca ubezpieczenia;
  - 3) czynności wykonywane przez pomoc domową mieszczące się w zakresie obowiązków wynikających z umowy o pracę lub innej umowy cywilnoprawnej zawartej z Ubezpieczonym;
  - 4) użytkowanie roweru, hulajnogi lub wózka inwalidzkiego;
  - 5) uprawianie aktywności sportowej innej niż wyczynowe uprawianie sportu;
  - 6) posiadanie zwierząt domowych (z wyłączeniem zwierząt egzotycznych).
3. Odpowiedzialnością Towarzystwa objęte są nieprzedawnione roszczenia osób poszkodowanych, dotyczące szkód powstałych ze

zdarzeń ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej.

4. Za dopłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa może zostać rozszerzona o szkody na osobie i w mieniu powstałe w związku z prowadzeniem usług agroturystycznych (Klauzula nr B1).

Zakres terytorialny

§ 15

1. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody wyrządzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Przy wyższej składce zakres ochrony ubezpieczeniowej może zostać rozszerzony o szkody wyrządzone na terytorium krajów Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii, Szwajcarii, Liechtensteinu i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym

§ 16

1. Towarzystwo nie podnosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w mieniu, jeżeli ich wartość nie przekracza 100 zł (franszyza integralna);
  - 2) wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub jego osoby bliskie;
  - 3) wyrządzone przez Ubezpieczonego i jego osoby bliskie w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 nr 179 poz. 1485 z późn. zm.), jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody;
  - 4) związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub pełnieniem funkcji w organizacjach, zrzeszeniach, partiach politycznych, a także za szkody wyrządzone przez rzeczy dostarczone lub wytworzone przez Ubezpieczonych oraz w związku z wykonanymi przez te osoby pracami lub świadczonymi usługami, chyba że zakres ochrony ubezpieczeniowej zostanie rozszerzony o Klauzulę B1 Ubezpieczenie OC z tytułu prowadzenia usług agroturystycznych;
  - 5) powstałe wskutek uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia przedmiotów przyjętych przez Ubezpieczonego do używania, przechowania, naprawy;
  - 6) wyrządzone przez Ubezpieczonego osobie bliskiej lub wyrządzone przez te osoby Ubezpieczonemu;
  - 7) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, użytkowania, innej umowy o podobnym charakterze lub decyzji administracyjnej oraz w mieniu przekazanym Ubezpieczonemu w celu wykonania usługi, obróbki, naprawy, bez względu na to, czy Ubezpieczony otrzymał za daną czynność wynagrodzenie;
  - 8) polegające na uszkodzeniu lub utracie pieniędzy i innych środków płatniczych, biżuterii, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów oraz zbiorów kolekcjonerskich;
  - 9) wyrządzone przez pomoc domową czynnościami niemieszczącymi się w zakresie obowiązków wynikających z umowy o pracę lub innej umowy cywilnoprawnej zawartej z Ubezpieczonym;
  - 10) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych przez Ubezpieczonego lub osobę bliską bądź znajdujące się pod ich opieką zwierzęta;
  - 11) podlegające jakiegokolwiek ubezpieczeniu obowiązkowemu, niezależnie od tego, czy obowiązek ten został spełniony;
  - 12) wyrządzone wskutek posiadania pojazdu, używania go lub kierowania nim;
  - 13) powstałe wskutek posiadania lub użytkowania jednostek pływających, statków powietrznych innych niż modele latające zdefiniowane w § 2 pkt 30;
  - 14) zaistniałe wskutek uprawiania sportu wyczynowego bądź sportów lub aktywności fizycznych wysokiego ryzyka;
  - 15) powstałe wskutek posługiwania się bronią, w tym podczas uczestnictwa w polowaniach, oraz spowodowane wszelkiego rodzaju petardami i środkami o podobnym działaniu;

- 16) wyrządzone przez wszelkiego rodzaju wirusy komputerowe lub innego rodzaju programy zakłócające pracę jakiegokolwiek programu, komputera, sieci, telefonu, niezależnie od przyczyn ich pojawienia się;
  - 17) powstałe wskutek naruszenia praw autorskich, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności intelektualnej;
  - 18) wyrządzone treścią reklamy lub ogłoszenia sporządzonych lub rozpowszechnionych przez Ubezpieczonego;
  - 19) stanowiące czyste straty finansowe niebędące szkodą na osobie lub w mieniu;
  - 20) których skutkiem jest naruszenie dóbr osobistych innych niż życie i zdrowie;
  - 21) powstałe na skutek powolnego działania czynnika termicznego, chemicznego, biologicznego lub innego czynnika podobnie działającego (tj. pary, wilgoci, dymu, sadzy, pyłu, wyciekania, wstrząsów, hałasu, zagrzybienia, zapadania się terenu i wzniesionych na nim budowli, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące, płynące lub gruntowe);
  - 22) powstałe na skutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące;
  - 23) spowodowane przez azbest lub z nim związane;
  - 24) wyrządzone przez modyfikowane organizmy GMO;
  - 25) wynikające z zanieczyszczenia środowiska naturalnego oraz drzewostanu lasów i parków;
  - 26) spowodowane składowaniem odpadów;
  - 27) wynikające z działania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego oraz w wyniku skażenia lub zanieczyszczenia środkami chemicznymi bądź przemysłowymi;
  - 28) powstałe na skutek: terroryzmu, wojny, działań zbrojnych, stanu wojennego, wojny domowej, stanu wyjątkowego, działań obcych państw, zamachu stanu, rewolucji, rebelii, manifestacji, przewrotu, sabotażu, przewrotu wojskowego, buntu w siłach zbrojnych, powstania, będące następstwem konfiskaty, zajęcia, zawłaszczenia, zarekwirowania, zniszczenia przez władze lub organy administracji i sądy, nacjonalizacji, strajków, zamieszek, rozruchów;
  - 29) zaistniałe przed datą rozpoczęcia okresu ubezpieczenia, a zgłoszone w trakcie trwania okresu ubezpieczenia.
2. Towarzystwo nie odpowiada również za kary umowne, grzywny sądowe i administracyjne, zadatki, odszkodowania z tytułu odstąpienia od umowy, zobowiązania podatkowe, należności publicznoprawne i opłaty manipulacyjne oraz nawiązki i odszkodowania zasądzone wyrokiem karnym.

Suma gwarancyjna

§ 17

1. Suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa za szkody będące następstwem objętych ochroną ubezpieczeniową zdarzeń ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia i w zależności od wyboru Ubezpieczającego może wynosić: 10 000 zł albo 25 000 zł, albo 50 000 zł, albo 100 000 zł, albo 150 000 zł, albo 200 000 zł.
2. Każdorazowa wypłata odszkodowania pomniejsza kwotę wynikającą z sumy gwarancyjnej lub podlimitu odpowiedzialności. W razie wypłaty odszkodowania kolejne pomniejszenie jest dokonywane od kwoty, która pozostała wskutek poprzedniej wypłaty odszkodowania.

Wypłata odszkodowania

§ 18

1. Odszkodowanie jest wypłacane poszkodowanemu na podstawie: uznania przez Towarzystwo roszczenia poszkodowanego w całości lub w części, zawartej z Towarzystwem ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
2. Zaspokojenie lub uznanie przez osoby objęte umową odpowiedzialności cywilnej, o których mowa w ust. 1, roszczenia o naprawienie wyrządzonej przez te osoby szkody nie ma skutków prawnych względem Towarzystwa, jeśli Towarzystwo uprzednio nie wyraziło na to zgody w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
3. Niezależnie od wypłaconego odszkodowania Towarzystwo jest zobowiązane do:

- 1) pokrycia kosztów wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych za zgodą Towarzystwa w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody;
  - 2) pokrycia niezbędnych kosztów obrony sądowej Ubezpieczonego przed roszczeniem poszkodowanego;
  - 3) pokrycia kosztów postępowania sądowego pojednawczego, prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi.
4. Koszty, o których mowa w ust. 3, nie są zaliczane w poczet sumy gwarancyjnej, z zastrzeżeniem jednak, że ich wysokość łącznie nie może przekroczyć 10% sumy gwarancyjnej oraz nie może być wyższa niż 10 000 zł.

§ 19

Klauzula nr B1

Ubezpieczenie OC z tytułu prowadzenia usług agroturystycznych

1. Na wniosek Ubezpieczającego zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody na osobie i w mieniu powstałe w związku z prowadzeniem usług agroturystycznych.
2. Poprzez prowadzenie usług agroturystycznych rozumie się:
  - 1) wynajmowanie przez osoby prowadzące gospodarstwo rolne pokoi i miejsc na ustawienie namiotów;
  - 2) sprzedaż posiłków domowych związanych z odpłatnym pobytom osób trzecich.
3. Poza ograniczeniami wymienionymi w § 16 zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w rzeczach przekazanych na przechowanie;
  - 2) polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie sprzętu komputerowego i audiowizualnego, aparatów fotograficznych i sprzętu optycznego innego niż okulary korekcyjne oraz futer naturalnych;
  - 3) w pojazdach, ich wyposażeniu oraz rzeczach w nich pozostawionych;
  - 4) w rowerach i hulajnogach;
  - 5) w żywych zwierzętach.
4. W ubezpieczeniu OC z tytułu prowadzenia usług agroturystycznych Ubezpieczający ustala limit odpowiedzialności w ramach zadeklarowanej sumy gwarancyjnej dla ubezpieczenia OC w życiu prywatnym, z zastrzeżeniem, że nie może on wynosić więcej niż 50 000 zł.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU.

CZĘŚĆ IV.

UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 20

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest życie i zdrowie Ubezpieczonego oraz jego osób bliskich wymienionych w umowie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków, zwanych dalej Ubezpieczonymi.
2. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na rzecz osób, które w dniu jej zawarcia nie ukończyły 65 lat.
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje następujące zdarzenia ubezpieczeniowe:
  - 1) śmierć Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku, jeżeli nastąpiła w okresie 24 miesiące od daty zajścia nieszczęśliwego wypadku;
  - 2) trwałe uszczerbek na zdrowiu Ubezpieczonego będący następstwem nieszczęśliwego wypadku, jeżeli wystąpił w okresie 24 miesiące od daty zajścia nieszczęśliwego wypadku.
4. Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku wypłacane jest Uposażonemu w wysokości 100% sumy ubezpieczenia.
5. W przypadku trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku Towarzystwo wypłaci Ubezpieczonemu świadczenie w wysokości 1% sumy ubezpieczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego za każdy 1% trwałego uszczerbku na zdrowiu, w łącznej wysokości nie wyższej niż 100% sumy ubezpieczenia

z tytułu danego nieszczęśliwego wypadku obowiązującej w dniu zajścia nieszczęśliwego wypadku.

6. Towarzystwo pokrywa koszty orzeczenia wskazanego lekarza oraz zleconych dodatkowych badań medycznych.
7. Decyzję co do stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego i wypłaty świadczenia podejmuje się na podstawie:
  - 1) tabeli uszczerbków na zdrowiu stanowiącej Załącznik nr 1 do niniejszych OWU;
  - 2) dokumentacji medycznej lub orzeczenia lekarskiego wydanego przez konsultanta medycznego.
8. Ochroną ubezpieczeniową objęte są zdarzenia, jeżeli nieszczęśliwy wypadek, będący przyczyną tych zdarzeń, nastąpił na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ubezpieczenia.

Ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków

§ 21

1. Towarzystwo nie odpowiada za skutki nieszczęśliwego wypadku, jeżeli nieszczęśliwy wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć lub trwałe uszczerbek na zdrowiu, został spowodowany:
  - 1) chorobą, w tym taką, która wystąpiła nagle, i chorobą zakwalifikowaną w Międzynarodowej Statystycznej Kwalifikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych jako zaburzenia psychiczne lub zaburzenia zachowania;
  - 2) zawałem serca bądź udarem mózgu w rozumieniu Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 (kod: I20–I25, I60–I64);
  - 3) terroryzmem, wojną, działaniami zbrojnymi, stanem wojennym, wojną domową, stanem wyjątkowym, działaniami obcych państw, zamachem stanu, rewolucją, rebelią, manifestacją, przewrotem, sabotażem, przewrotem wojskowym, buntem w siłach zbrojnych, powstaniem, będące następstwem konfiskaty, zajęciami, zawłaszczeniami, zarekwirowaniami, zniszczeniami przez władze lub organy administracji i sądy, nacjonalizacją, strajkami, zamieszkami, rozruchami;
  - 4) udziałem Ubezpieczonego w bójkach lub innych aktach przemocy, za które uważa się fizyczną walkę, podczas której osoby atakują i bronią się nawzajem, gdzie każdy z uczestników dobrowolnie i świadomie przyjmuje i godzi rolę napastnika z rolą napadniętego, z wyjątkiem wypadków powstałych podczas działania w obronie koniecznej rozumianego jako odpieranie bezpośredniego i bezprawnego zamachu na jakiegokolwiek dobro własne lub innej osoby lub podczas udzielania pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie;
  - 5) popełnieniem lub usiłowaniem popełnienia przez Ubezpieczonego przestępstwa, samobójstwa, samookaleczenia, niezależnie od stanu jego poczytalności;
  - 6) w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 nr 179 poz. 1485 z późn. zm.), jeżeli miało to wpływ na wystąpienie nieszczęśliwego wypadku;
  - 7) prowadzeniem przez Ubezpieczonego pojazdu bez wymaganych uprawnień;
  - 8) uszkodzeniem ciała wywołanego leczeniem lub zabiegami leczniczymi, o ile leczenie nie było związane bezpośrednio z następstwami nieszczęśliwych wypadków;
  - 9) uprawianiem przez Ubezpieczonego sportów lub aktywności fizycznych wysokiego ryzyka lub wyczynowym uprawianiem sportu;
  - 10) użyciem przez Ubezpieczonego broni, rac, fajerków, petard;
  - 11) pełnieniem przez Ubezpieczonego czynnej służby wojskowej w siłach zbrojnych jakiegokolwiek państwa.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje:
  - 1) odpowiedzialności za doznany przez Ubezpieczonego lub osoby bliskie ból, cierpienia moralne lub fizyczne;
  - 2) kosztów leczenia oraz kosztów rehabilitacji Ubezpieczonego;
  - 3) odpowiedzialności za utratę lub uszkodzenie mienia należącego do Ubezpieczonego, nawet jeżeli są one następstwem nieszczęśliwego wypadku.

Suma ubezpieczenia

§ 22

1. Suma ubezpieczenia (osobno dla każdego Ubezpieczonego) stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa i w zależności od wyboru Ubezpieczającego może wynosić: 5000 zł, 10 000 zł, 15 000 zł, 20 000 zł, 30 000 zł, 40 000 zł, 50 000 zł.
2. Wysokość sumy ubezpieczenia jest jednakowa w odniesieniu do wszystkich Ubezpieczonych objętych umową ubezpieczenia.
3. Każdorazowa wypłata świadczenia pomniejsza kwotę wynikającą z sumy ubezpieczenia. W razie wypłaty świadczenia kolejne pomniejszenie jest dokonywane od kwoty, która pozostała wskutek poprzedniej wypłaty świadczenia.

Ustalenie i wypłata świadczeń

§ 23

1. Wysokość odszkodowania ustala się po stwierdzeniu, że istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nieszczęśliwym wypadkiem a śmiercią lub trwałym uszczerbkiem na zdrowiu.
2. Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalany jest według stanu zdrowia Ubezpieczonego po zakończeniu procesu leczenia (z uwzględnieniem leczenia usprawniającego), nie później jednak niż na koniec 18 miesiąca od dnia zgłoszenia nieszczęśliwego wypadku, chyba że możliwe jest wcześniejsze ustalenie bezspornego stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu.
3. W przypadku powstania trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku w obrębie organu, narządu lub układu, którego funkcje były upośledzone przed tym nieszczęśliwym wypadkiem, a miałyby to wpływ na aktualny stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu, rodzaj i stopień (procent) trwałego uszczerbku na zdrowiu jest ustalony w wyniku analizy pomiędzy upośledzeniem danego narządu przed i po nieszczęśliwym wypadku.
4. Przy ustalaniu stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę rodzaju czynności ani wykonywanej przez Ubezpieczonego pracy.
5. Jeżeli Ubezpieczony otrzymał świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, a następnie zmarł na skutek tego samego nieszczęśliwego wypadku w okresie 24 miesięcy od tego zdarzenia, świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się wówczas w kwocie różnicy pomiędzy jego wartością a wartością świadczenia wypłaconego Ubezpieczonemu z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu.
6. Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wypłacane jest przelewem na rachunek Uposażonego.
7. W przypadku śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku Towarzystwo wypłaci świadczenie także wtedy, gdy śmierć Ubezpieczonego na skutek nieszczęśliwego wypadku nastąpiła po wygaśnięciu ochrony ubezpieczeniowej w stosunku do Ubezpieczonego, pod warunkiem że nieszczęśliwy wypadek, w wyniku którego Ubezpieczony poniósł śmierć, nastąpił w okresie ubezpieczenia.
8. Jeżeli Ubezpieczony, który uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, zmarł przed ustaleniem stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu, a zgon nie był następstwem nieszczęśliwego wypadku, wysokość świadczenia z tytułu odpowiednio trwałego uszczerbku na zdrowiu ustala się według przypuszczalnego, określonego przez lekarzy, stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu.

CZĘŚĆ V.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 24

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku złożonego przez Ubezpieczającego na formularzu stosowanym przez Towarzystwo.
2. Umowę ubezpieczenia Towarzystwo zawiera na podstawie danych podanych przez Ubezpieczającego we wniosku o jej zawarcie.
3. Towarzystwo może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od przedstawienia przez Ubezpieczającego dodatkowych informacji, a także od dokonania przez siebie oceny przyjmowanego do ubezpieczenia

ryzka, w tym w szczególności dokonania oględzin ubezpieczonego mienia.

4. Jeżeli umowa ubezpieczenia nie określa innego okresu ubezpieczenia, zostaje zawarta na okres 12 miesięcy, liczonych od określonego w umowie ubezpieczenia pierwszego dnia okresu ubezpieczenia.
5. Zawarcie umowy ubezpieczenia Towarzystwo potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
6. Dokument ubezpieczenia wskazuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, przedmiot ubezpieczenia, okres ubezpieczenia, zakres i sumę ubezpieczenia, wysokość składki ubezpieczeniowej i termin jej zapłaty w całości lub terminy zapłaty poszczególnych rat.

Obowiązki Ubezpieczającego przed i po zawarciu umowy ubezpieczenia

§ 25

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia albo innych pismach wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo pytało przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
2. W przypadku zawarcia przez Towarzystwo umowy ubezpieczenia, pomimo nieudzielenia przez Ubezpieczającego (lub jego przedstawiciela) odpowiedzi na poszczególne pytania, zgodnie z ust. 1, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
3. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić Towarzystwo o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 1, w terminie 5 dni od otrzymania o nich wiadomości.
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 3 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
5. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1, 3 i 4 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia tychże przepisów doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie przewidziane umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem tych okoliczności.
6. Ubezpieczający obowiązany jest zawiadomić Towarzystwo o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, podając rodzaj i przedmiot szkody oraz okoliczności jej powstania – w przypadku szkód powstałych w wyniku kradzieży z włamaniem lub rabunku w terminie 2 dni roboczych, a w przypadku pozostałych szkód w terminie 5 dni roboczych od momentu dowiedzenia się o szkodzie.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest do przestrzegania zaleceń wydanych przez Towarzystwo oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do usunięcia którego pisemnie wzywało go Towarzystwo (zalecenia); za szczególne zagrożenie uważa się takie, które już wcześniej było przyczyną szkody.
8. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek obowiązek, o którym mowa w ust. 6, spoczywa również na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek.
9. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 6 i 8, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie lub świadczenie, jeżeli niedopełnienie obowiązku przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
10. Towarzystwo nie może zastosować konsekwencji, o jakich mowa w ust. 9, jeżeli w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
11. W razie zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową Ubezpieczający zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
12. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie dopełnił obowiązku określonego w ust. 11, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
13. W razie zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową Ubezpieczający obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.

14. Towarzystwo zobowiązane jest, w granicach sumy ubezpieczenia, zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 11, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
15. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 11–14 stosuje się również do Ubezpieczonego.
16. Postanowienia ust. 11–15 nie mają zastosowania do ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków.

Okres odpowiedzialności

§ 26

1. Okres ubezpieczenia wskazany jest w dokumencie ubezpieczenia.
2. Jeżeli wskazany w umowie ubezpieczenia termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypada po dniu, w którym rozpoczyna się określony w dokumencie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się w dniu określonym w dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia. W przypadku gdy składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone w terminie określonym w umowie ubezpieczenia, Towarzystwo może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, w którym ponosiło odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadła niezapłacona składka.
3. Jeżeli wskazany w umowie ubezpieczenia termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypada przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, a składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty. W przypadku gdy składka lub jej pierwsza rata nie zostały zapłacone do 30 dnia, licząc od dnia wskazanego w dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, Towarzystwo wypowie umowę ubezpieczenia, która ulegnie rozwiązaniu z tym dniem.
4. Towarzystwo może przyjąć odpowiedzialność z chwilą wystawienia dokumentu ubezpieczenia, przed zapłatą składki lub jej pierwszej raty, przy czym: w dokumencie ubezpieczenia określone są data i godzina zawarcia umowy ubezpieczenia oraz termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty, nie dłuższy niż 14 dni od daty doręczenia dokumentu ubezpieczenia.
5. W przypadku opłacania składki w ratach niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki skutkuje wezwaniem Ubezpieczającego przez Towarzystwo do zapłaty, z zastrzeżeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa.
6. Odpowiedzialność Towarzystwa ustaje z dniem przejścia prawa własności ubezpieczonego mienia wskutek zbycia na inną osobę, z zastrzeżeniem § 28 ust. 1.

Rozwiązanie umowy ubezpieczenia

§ 27

1. Umowa ubezpieczenia rozwiązuje się:
  - 1) z upływem okresu, na jaki została zawarta;
  - 2) z dniem doręczenia Ubezpieczającemu oświadczenia Towarzystwa o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym, zgodnie z § 26 ust. 2;
  - 3) z chwilą upływu terminu zapłaty składki lub jej pierwszej raty bądź zapłaty kolejnej raty składki, wynikającego z umowy ubezpieczenia, o którym mowa w § 26 ust. 3 i 5;
  - 4) w wyniku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia dokonanego przez Towarzystwo lub Ubezpieczającego na podstawie § 29 ust. 9;
  - 5) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia, zgodnie z ust. 2;
  - 6) z upływem okresu wypowiedzenia (w zakresie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków), zgodnie z ust. 3;
  - 7) w wyniku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia dokonanego przez Towarzystwo lub Ubezpieczającego na podstawie § 26 ust. 6.
2. Ubezpieczający ma prawo odstąpić od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia, z zastrzeżeniem ust. 3. Odstąpienie

od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej (ponosiło odpowiedzialność).

3. Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków poprzez złożenie Towarzystwu oświadczenia o wypowiedzeniu z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.

Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia

§ 28

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw wymaga pisemnej zgody Towarzystwa. Na nabywcę przechodzą wówczas także obowiązki z umowy ubezpieczenia, które ciążyły na zbywcy.
2. Pomimo przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

Składka ubezpieczeniowa

§ 29

1. Składkę oblicza się za czas, w którym Towarzystwo ponosi odpowiedzialność z umowy ubezpieczenia.
2. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inaczej.
3. Składka może zostać opłacona jednorazowo lub w ratach. Terminy płatności i wysokość kolejnych rat określa się w dokumencie ubezpieczenia.
4. Składkę za ubezpieczenie ustala się zgodnie z obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia taryfą składek.
5. Wysokość składki zależy od:
  - 1) sumy ubezpieczenia/gwarancyjnej;
  - 2) rodzaju przedmiotu ubezpieczenia;
  - 3) lokalizacji przedmiotu ubezpieczenia;
  - 4) sposobu opłaty składki (jednorazowo lub w ratach);
  - 5) przebiegu ubezpieczenia w poprzednich okresach ubezpieczenia;
  - 6) zastosowanych fransz i udziału własnego;
  - 7) zainstalowania w ubezpieczanej nieruchomości ponadstandardowych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych.
6. Terminem zapłacenia składki (raty składki), w przypadku jej opłacania przelewem bankowym bądź przekazem pocztowym, jest data potwierdzenia przez bank przyjęcia do realizacji polecenia przelewu bądź data stempla pocztowego na dowodzie wpłaty.
7. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej (rozwiązania umowy ubezpieczenia) przed upływem okresu, na jaki umowa ubezpieczenia została zawarta, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
8. Składkę podlegającą zwrotowi ustala się za każdy dzień niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej.
9. W przypadku ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa zajścia wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W przypadku zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

Obowiązki Ubezpieczonego w przypadku powstania szkody

§ 30

W przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego Ubezpieczony obowiązany jest:

- 1) zawiadomić niezwłocznie policję, jednak nie później niż w ciągu 2 dni od momentu zaistnienia szkody lub otrzymania informacji o tych zdarzeniach, w sytuacji:
  - a) wypadku z ofiarami w ludziach,
  - b) szkody powstałej w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że zostało popełnione przestępstwo,
  - c) kradzieży z włamaniem lub rabunku ubezpieczonego mienia;

- 2) niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu strażą pożarną, pogotowie gazowe, energetyczne lub wodno-kanalizacyjne w zależności od rodzaju powstałych szkód, o ile jest to uzasadnione potrzebą uzyskania pomocy tych służb w realizacji obowiązku użycia dostępnych środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobiegania szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów lub potrzebą ustalenia przez te służby przyczyn zdarzenia;
- 3) nie dokonywać zmian stanu faktycznego spowodowanego zdarzeniem losowym przed rozpoczęciem przez Towarzystwo czynności likwidacyjnych, chyba że w terminie 7 dni od otrzymania przez Towarzystwo zawiadomienia o szkodzi nie zostały podjęte czynności likwidacyjne lub zmiany były niezbędne dla zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzi, lub dla zmniejszenia szkody, lub ratowania życia lub zdrowia ludzkiego;
- 4) umożliwić Towarzystwu dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i wysokości odszkodowania;
- 5) udzielić Towarzystwu żądanych wyjaśnień oraz przedstawić wymagane dokumenty i inne dowody, o ile pozostają one w posiadaniu Ubezpieczonego;
- 6) złożyć w Towarzystwie, najpóźniej w ciągu 7 dni od dowiedzenia się o szkodzi, spis utraconych, zniszczonych lub uszkodzonych przedmiotów, wraz z informacjami pozwalającymi ustalić ich wartości (np. ceny i rok nabycia).

Obowiązki Towarzystwa w zakresie informowania o szkodzi

§ 31

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, Towarzystwo informuje o tym Ubezpieczającego i Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem. W tym samym czasie Towarzystwo podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty lub informacje są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
2. Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia i osoba występująca z roszczeniem mają prawo dostępu do informacji związanych ze szkodzi, gromadzonych przez Towarzystwo w celu ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Wypłata odszkodowania lub świadczenia

§ 32

1. Towarzystwo wypłaca odszkodowanie lub świadczenie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego.
2. Zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak Uprawniony z umowy ubezpieczenia.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania lub świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie lub świadczenie wypłacane jest w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Bezsporną część odszkodowania lub świadczenia Towarzystwo wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
4. Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Towarzystwo – w terminach określonych w ust. 1 i 3 – informuje o tym pisemnie osobę występującą z roszczeniem oraz Ubezpieczonego, wskazując okoliczności i podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia wraz z pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

5. W przypadku rzeczy ruchomych czasowo znajdujących się w posiadaniu Ubezpieczonego, jeżeli zostały mu oddane do czasowego używania przez pracodawcę, organizację społeczną, sportową, klub sportowy, operatora sieci telefonicznej, internetowej, telewizyjnej lub wypożyczalnię, co zostało potwierdzone na piśmie, odszkodowanie wypłacane jest podmiotowi posiadającemu tytuł własności do ubezpieczonego mienia.

Reklamacje i spory

§ 33

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, Uposażonemu, Uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej, przysługuje prawo do wniesienia reklamacji zawierającej zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo, w tym w szczególności dotyczące ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa, zasadności zgłoszonych roszczeń lub wysokości świadczenia.
2. Reklamacja może być złożona w każdej jednostce Towarzystwa obsługującej podmioty wskazane w ust. 1.
3. Reklamacja może być złożona:
  - 1) w formie pisemnej – osobiście, w jednostce Towarzystwa obsługującej osobę wskazane w ust. 1, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe;
  - 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w pkt 1;
  - 3) w formie elektronicznej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej:
    - a) na adres: poczta@ubezpieczeniapocztowe.pl,
    - b) poprzez stronę internetową: www.ubezpieczeniapocztowe.pl.
4. Towarzystwo udziela odpowiedzi na reklamację w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji. Towarzystwo może udzielić odpowiedzi pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek składającego reklamację.
5. Towarzystwo udziela odpowiedzi na reklamację bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, Towarzystwo w informacji przekazywanej składającemu reklamację:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
7. Składającemu reklamację będącemu osobą fizyczną przysługuje prawo złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego, w szczególności w przypadku nieuwzględnienia roszczeń osoby zgłaszającej reklamację w trybie rozpatrywania reklamacji oraz niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą osoby zgłaszającej reklamację w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Na wniosek składającego reklamację będącego osobą fizyczną spór z Towarzystwem może zostać poddany pozasądowemu postępowaniu w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego przeprowadzonemu przez Rzecznika Finansowego (szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl).
9. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej, albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczonego lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia, oraz miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
10. Podmiotem, przeciwko któremu można wytoczyć powództwo, jest Poczta Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą

w Warszawie, przy czym obecnie sądem ogólnie właściwym dla niego jest Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie.

Roszczenia regresowe

§ 34

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przez Towarzystwo roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na Towarzystwo do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli Towarzystwo pokryło tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje, co do pozostałej części, pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami Towarzystwa.
2. Nie przechodzą na Towarzystwo roszczenia Ubezpieczonego przeciwko jego osobom bliskim, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.

Zawiadomienia

§ 35

1. Ubezpieczający zobowiązany jest powiadomić Towarzystwo o zmianie adresu zamieszkania.
2. Zawiadomienia i oświadczenia złożone agentowi Towarzystwa uważa się za złożone Towarzystwu, o ile zostały złożone na piśmie lub innym trwałym nośniku.

Wejście w życie

§ 36

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone Uchwałą nr 53/2021 Zarządu Pocztowego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych z dnia 5 sierpnia 2021 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 października 2021 r.

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA MIENIA W GOSPODARSTWACH ROLNYCH
Tabela uszczerbków na zdrowiu wskutek nieszczęśliwego wypadku

Zdarzenie		Ocena uszczerbku										
Głowa												
1.	Uszkodzenie powłok czaszki:											
a)	powłok bez ubytków kostnych (rozległe, ciągnące, szpeczące blizny w zależności od rozmiaru, tkliwości i ruchomości blizny)											
	– nieznaczne, poniżej 5 cm	1%										
	– średnie, od 5 cm do 10 cm	3%										
	– znaczne, powyżej 10 cm	5%										
b)	oskalpowanie											
	– poniżej 25% skóry owłosionej	7%										
	– od 25% do 75% skóry owłosionej	15%										
	– całkowite oskalpowanie (powyżej 75% skóry owłosionej)	25%										
2.	Uszkodzenie kości czaszki											
a)	uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki (pęknięcie, wgłębienie, fragmentacje, szczeliny itp.)	5%										
b)	ubytki w kościach czaszki o powierzchni poniżej 5 cm ²	7%										
c)	ubytki w kościach czaszki o powierzchni 5 cm ² lub większej	15%										
3.	Padaczka pourazowa z napadami typu grand mal (rodzaj i liczba napadów muszą być potwierdzone dokumentacją medyczną):											
a)	z częstymi napadami grand mal (4 lub więcej na miesiąc pomimo leczenia)	30%										
b)	z napadami rzadkimi grand mal (3 lub mniej na miesiąc pomimo leczenia)	10%										
4.	Całkowita utrata mowy w skutek afazji motorycznej lub sensorycznej	50%										
Twarz												
5.	Uszkodzenie powłok twarzy											
a)	z pozostawieniem trwałych oszpecających blizn lub ubytków											
	– nieznaczne, poniżej 5 cm	1%										
	– średnie, od 5 cm do 10 cm	3%										
	– znaczne, powyżej 10 cm	5%										
b)	połączone z dużymi zaburzeniami funkcji (przyjmowania pokarmów, zaburzenia oddychania, zaburzenia mowy)	15%										
6.	Utrata nosa											
a)	w całości (włącznie z kośćmi nosa)	15%										
b)	częściowa utrata nosa	5%										
7.	Całkowita utrata siekaczy i kłów (wyłącznie), za każdy ząb	1%										
8.	Utrata częściowa korony zęba – pozostałe zęby	0,5%										
9.	Całkowita utrata żuchwy lub szczęki (łącznie z poz. 5 i 7)	45%										
10.	Złamanie szczęki	5%										
11.	Złamanie żuchwy	5%										
12.	Złamanie innych niż wymienione wyżej kości twarzoczaszki	2%										
13.	Ubytek podniebienia	15%										
14.	Utrata języka											
a)	częściowa, z zaburzeniami funkcji	5%										
b)	całkowita	50%										
Narząd wzroku												
15. Obniżenie ostrości wzroku lub utratę wzroku jednego lub obu oczu należy oceniać według tabeli poniżej. Ostrość wzroku ocenia się w zawsze po korekcji szklami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.												
Procent uszczerbku		Ostrość wzroku oka prawego										
		1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (5/10)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0
Ostrość wzroku oka lewego	1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
	0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
	0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
	0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
	0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
	0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
	0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
	0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
	0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
	0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90
0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100	

16. Porażenie nastawności (akomodacji) – przy korekcji szklami:					
a) jednego oka				15%	
b) obu oczu				30%	
17. Koncentryczne zwężenie pola widzenia należy oceniać według tabeli poniżej:					
Zwężenie do		Procent uszczerbku			
		Przy nienaruszonym drugim oku	W obu oczach	Przy ślepcie drugiego oka	
60°		0	0	35	
50°		5	15	45	
40°		10	25	55	
30°		15	50	70	
20°		20	80	85	
10°		25	90	95	
poniżej 10°		35	95	100	
18. Połowicze niedowidzenia					
a) dwuskroniowe				60%	
b) dwunosowe				30%	
c) jednoimienne				25%	
d) jednoimienne górne				10%	
e) jednoimienne dolne				40%	
Narząd słuchu					
19. Utrata małżowiny usznej:					
a) całkowita				10%	
b) częściowa				3%	
20. Przy upośledzeniu ostrości słuchu stopień utraty zdrowia oceniamy według tabeli poniżej. Należy obliczyć średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 0,5, 1 i 2 kHz.					
Procent uszczerbku		Ubytek słuchu w uchu prawym			
		0–25 dB	26–40 dB	41–70 dB	powyżej 70 dB
Ubytek słuchu w uchu lewym	0–25 dB	0	5	10	20
	26–40 dB	5	15	20	30
	41–70 dB	10	20	30	40
	powyżej 70 dB	20	30	40	50
Szyja i jej narządy					
21. Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji				10%	
22. Uszkodzenie krtani z jej zwężeniem:					
a) niewymagające stosowania na stałe rurki tchawiczej				10%	
b) wymagające stosowania na stałe rurki tchawiczej				35%	
23. Uszkodzenie tchawicy z jej zwężeniem				20%	
24. Uszkodzenie mięśni, ścięgien, naczyń szyi – w zależności od blizn, ruchomości szyi, ustawienia głowy				2%	
25. Uszkodzenie przełyku:					
a) powodujące trudności w odżywianiu				10%	
b) umożliwiające odżywianie wyłącznie płynami				30%	
c) z całkowitą jego niedrożnością i ze stałą przetoką żołądkową				80%	
Klatka piersiowa i jej narządy					
26. Całkowita utrata brodawki sutkowej (dotyczy wyłącznie kobiet)				10%	
27. Całkowita utrata sutka (dotyczy wyłącznie kobiet)				25%	
28. Złamanie żebra: z obecnością jego zniekształceń po zroście – za każde żebro				1,5%	
29. Złamanie mostka z obecnością zniekształceń po jego zroście				5%	
30. Całkowita utrata jednego płuca				40%	
31. Uszkodzenie płuc i opłucnej (zrosty opłucnowe, uszkodzenie tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp.)				2%	
32. Częściowa utrata płuca, obejmująca przynajmniej jeden jego płąt				15%	
33. Uszkodzenie serca					
a) z przerwaniem ciągłości jego ściany				30%	
b) bez przerwania ciągłości jego ściany				10%	
Jama brzuszna					
34. Rozerwanie mięśni powłok brzusznych z wytworzeniem przepukliny pourazowej				8%	
Uwaga: nie dotyczy wszystkich innych rodzajów przepuklin, w tym tzw. przepuklin wysiłkowych spowodowanych nagłym wysiłkiem fizycznym lub gwałtownym ruchem					

35. Uszkodzenie żołądka	
a) częściowe wycięcie	5%
b) przy usunięciu więcej niż 50% narządu	20%
36. Uszkodzenie jelita cienkiego lub grubego	
a) przy częściowym wycięciu	5%
b) przy usunięciu więcej niż 50% długości jelita cienkiego lub grubego	20%
37. Przetoki jelitowe, kałowe i sztuczny odbyt	
a) jelita cienkiego	35%
b) jelita grubego	25%
38. Uszkodzenie zwieracza odbytu powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	60%
39. Przetoka okołoodbytnicza	10%
40. Całkowite usunięcie śledziony	15%
41. Uszkodzenie wątroby	
a) powodujące konieczność jej częściowego usunięcia	10%
b) przy resekcji więcej niż 50% jej miąższu	30%
42. Uszkodzenie trzustki powodujące konieczność jej częściowego usunięcia	20%
Narządy moczowo-płciowe	
43. Całkowita utrata jednej nerki	40%
44. Wylonienie stałej przetoki dróg moczowych lub pęcherza moczowego	20%
45. Całkowita utrata prącia	40%
46. Całkowita utrata jądra lub jajnika	20%
47. Całkowita utrata obu jąder lub jajników	40%
48. Całkowita utrata macicy – do 50. roku życia	40%
49. Całkowita utrata macicy – powyżej 50. roku życia	20%
50. Uszkodzenie moczowodu powodujące zwężenie jego światła	5%
51. Uszkodzenie pęcherza moczowego (zmniejszenie pojemności, zaburzenia w oddawaniu moczu, przewlekłe stany zapalne)	3%
52. Zwężenia cewki moczowej	5%
53. Pourazowy wodniak jądra	2%
54. Częściowa utrata prącia	10%
55. Uszkodzenie krocza, worka mosznowego, sromu, pochwy (ubytki, deformacje)	3%
Całkowita fizyczna utrata	
56. Kończyna górna	
a) w stawie barkowym	75%
b) staw barkowy wraz z łopatką	80%
c) w obrębie ramienia lub na poziomie stawu łokciowego	60%
d) w obrębie przedramienia	55%
e) na poziomie nadgarstka	50%
f) w obrębie ramienia z zachowaniem 1/3 bliższej kości ramiennej	60%
57. Kciuk:	
a) w całości (całkowita utrata dwóch paliczków)	15%
b) utrata jednego paliczka	5%
58. Palec wskazujący:	
a) w całości (całkowita utrata trzech paliczków)	7%
b) utrata jednego lub dwóch paliczków	3%
59. Inny palec dłoni w całości (całkowita utrata trzech paliczków)	4%
60. Kończyna dolna	
a) w stawie biodrowym	75%
b) w obrębie uda lub na poziomie stawu kolanowego	60%
c) w obrębie podudzia	50%
d) stopa w całości	40%
e) stopa z wyłączeniem pięty	30%
61. Paluch w całości (całkowita utrata dwóch paliczków)	4%
62. Inne palce stopy:	
a) inne palce stopy w całości (całkowita utrata trzech paliczków)	1,5%
b) częściowa utrata palca stopy na wysokości paliczka środkowego (za każdy palec)	1%
c) opuszki palca stopy	0,5%

Całkowita i trwała utrata władzy	
63. Kończyna górna	
a) w stawie barkowym	65%
b) w obrębie ramienia lub na poziomie stawu łokciowego	50%
c) w obrębie przedramienia	45%
d) na poziomie nadgarstka	40%
64. Kciuk w całości (w obrębie dwóch paliczków)	10%
65. Palec wskazujący w całości (w obrębie trzech paliczków)	4%
66. Inny palec dłoni w całości (w obrębie trzech paliczków)	1%
67. Kończyna dolna	
a) w stawie biodrowym	65%
b) w obrębie uda lub na poziomie stawu kolanowego	50%
c) w obrębie podudzia	40%
d) w całości	30%
e) stopa z wyłączeniem pięty	20%
68. Paluch w całości (w obrębie dwóch paliczków)	1%
69. Inne palce stopy w całości (w obrębie trzech paliczków)	0,5%
Kręgosłup szyjny, piersiowy lub lędźwiowy – złamania	
70. Złamanie kompresyjne kręgu – za każdy krąg	4%
71. Złamanie blaszki granicznej kręgu (za każdy krąg)	1%
72. Złamania wyrostków poprzecznych i ościстых oraz złamanie kości ogonowej – za każde złamanie	1%
73. Złamanie kości krzyżowej	4%
Narząd ruchu – złamania	
74. Złamanie kości miednicy (nie dotyczy kości ogonowej)	
a) wieloodłamowe otwarte	25%
b) inne złamania otwarte	12%
c) inne złamania wieloodłamowe	8%
d) inny rodzaj złamania	6%
75. Złamanie kości udowej, ramiennej lub łopatki	
a) wieloodłamowe otwarte	16%
b) inne złamania otwarte	12%
c) inne złamanie wieloodłamowe	8%
d) inny rodzaj złamania	6%
76. Złamanie obu kości podudzia, przedramienia	
a) wieloodłamowe otwarte	12%
b) inne złamania otwarte	10%
c) inne złamanie wieloodłamowe	8%
d) inny rodzaj złamania	5%
77. Złamanie kości łokciowej, promieniowej, piszczelowej, strzałkowej, obojczyka, rzepki lub kciuka	
a) wieloodłamowe otwarte	10%
b) inne złamania otwarte	8%
c) inne złamanie wieloodłamowe	6%
d) inny rodzaj złamania	4%
78. Złamania kości palców dłoni (z wyjątkiem kciuka) i stóp, stępu, śródstopia, nadgarstka, śródreżca	
a) wieloodłamowe otwarte	5%
b) inne złamanie otwarte	4%
c) inne złamanie wieloodłamowe	3%
d) inny rodzaj złamania – za każde złamanie	1%
Zesztywnienia stawów, skrócenie kończyny dolnej	
79. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu biodrowego	25%
80. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu kolanowego	20%
81. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu skokowego	10%
82. Skrócenie kończyny dolnej:	
a) o 2–6 cm	10%
b) powyżej 6 cm złamania	25%
83. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu barkowego	25%
84. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) stawu łokciowego	20%
85. Całkowite unieruchomienie (zesztywnienie) nadgarstka	10%
Wytworzenie stawu rzekomego	
86. Staw rzekomy kości udowej	25%
87. Staw rzekomy kości piszczelowej	15%
88. Staw rzekomy kości strzałkowej	10%

89. Staw rzekomy obu kości podudzia	20%
90. Staw rzekomy obojczyka	15%
91. Staw rzekomy kości ramieniowej	25%
92. Staw rzekomy kości promieniowej	15%
93. Staw rzekomy kości łokciowej	10%
94. Staw rzekomy obu kości przedramienia	20%
Uwaga: łączny procent uszczerbku stwierdzony na podstawie poz. 54–60 i 64–83 nie może być wyższy niż procent uszczerbku przy całkowitej fizycznej utracie odpowiedniego narządu określony w poz. 47–53 powyższej tabeli.	
Oparzenia	
95. Oparzenia – wyłącznie II i III stopnia	
a) obejmujące od 1% do 2% powierzchni ciała	2%
b) obejmujące od 3% do 5% powierzchni ciała	3%
c) obejmujące od 6% do 15% powierzchni ciała	10%
d) obejmujące od 16% do 30% powierzchni ciała	30%
e) obejmujące powyżej 30% powierzchni ciała	40%
Urazy narządu ruchu (zwichnięcia, skręcenia i rany cięte)	
96. Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego	
– I stopnia	1%
– II stopnia	3%
– III stopnia	5%
97. Zwichnięcie stawu ramiennego z wyłączeniem zwichnięć nawykowych	4%
98. Zwichnięcie, skręcenie stawu łokciowego	3%
99. Zwichnięcie, skręcenie kości nadgarstka	2%
100. Zwichnięcie, skręcenie stawów międzypaliczkowych lub śródreżnopaliczkowych	1%
101. Zwichnięcie lub skręcenie stawu biodrowego	4%
102. Zwichnięcie stawu kolanowego	4%
103. Zwichnięcie rzepki lub skręcenie w stawie kolanowym bądź zwichnięcie rzepki i skręcenie w stawie kolanowym	5%
104. Skręcenie w stawie skokowym lub w obrębie stopy bądź w stawie skokowym i obrębie stopy	3%
105. Zwichnięcie kciuka lub palucha	2%
106. Zwichnięcie palców (stóp i dłoni) za każdy palec od II do V	1%
107. Rany cięte, szarpane:	
a) dłoni i stóp powyżej 4 cm długości	2%
b) innych części ciała powyżej 4 cm długości (nie dotyczy głowy, twarzy, dłoni i stóp)	1%
108. Zwichnięcie, skręcenie odcinka szyjnego lub piersiowego kręgosłupa	3%
109. Zwichnięcie, skręcenie kręgosłupa lędźwiowego	2%
110. Urazy tkanek miękkich:	
a) zerwanie ścięgna Achillesa	3%
b) ubytek mięśni ramienia powyżej 1% powierzchni ciała oraz uszkodzenie ścięgien	3%
c) ubytek mięśni przedramienia powyżej 1% powierzchni ciała oraz uszkodzenie ścięgien	3%
d) ubytek mięśni nadgarstka powyżej 1% powierzchni ciała oraz uszkodzenie ścięgien	3%
e) ubytek mięśni palców dłoni i stóp	2%
f) ubytek mięśni stawu biodrowego powyżej 1% powierzchni ciała	4%
g) ubytek mięśni uda powyżej 1% powierzchni ciała	3%
h) ubytek mięśni podudzia powyżej 1% powierzchni ciała	3%
i) ubytek mięśni okolicy stępu i śródstopia powyżej 1% powierzchni ciała	2%
j) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni ramienia lub barku	3%
k) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni przedramienia	2%
l) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni uda	3%
ł) zerwanie lub częściowe zerwanie mięśni podudzia	2%